

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

23

Anul XIV nr. 23 (523) — 5 iunie 1965

■ CREIERUL UZINEI

■ A avea simțul modei

■ Actualități
cinematografice

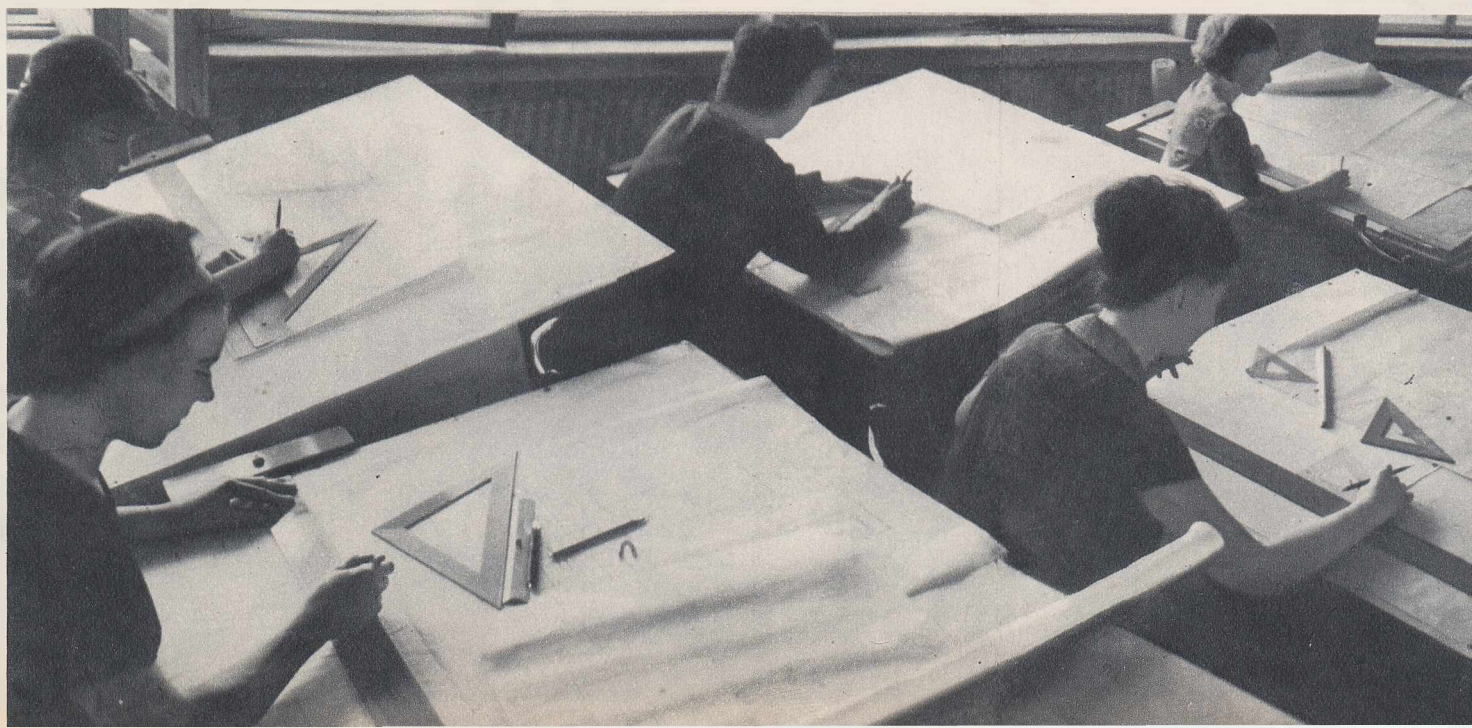

FOTOREPORTAJUL SĂPTĂMÎNII

Aici iau naștere uzinele de miine.

Au cuvîntul arhitecții. Ei materializează, printre altele, și estetica viitoarelor combinate chimice.

Unde se nasc uzinele

Intrebarea „Unde se nasc uzinele“, avind pretenția unui răspuns atotcuprinzător, obligă desigur la o enumerare de mai mari proporții. Uzine se nasc pretutindeni, dintr-un capăt în altul al țării, adesea în locuri netulburate pînă nu demult de freamătul specific al șantierelor, astăzi integrate definitiv în circuitul mereu mai amplu al industrializării socialiste. Pretutindeni, de la Baia Mare la Turnu Măgurele, de la Oradea la Năvodari. Și totuși... INSCRIȚIE PE O INTRARE. Și totuși actul venirii pe lume al marilor obiective industriale se „redactează“ de cele mai multe ori în București. Pe strada Mihail Eminescu nr. 19, bunăoară. Aici, într-un bloc cu opt etaje, se află Institutul de proiectare pentru industria chimică anorganică și a metalurgiei neferoase, IPRAN. Deși clădirea e în aparență una obișnuită, trebuie spus că ea are totuși o importanță aparte. Cîteva zeci de fabrici și uzine noi apărute în ultimii ani în țară au fost concepute și au căpătat contur, prin desene și calcule, în încăperile ei. Combinatul chimic din Turnu Măgurele, Uzinele de cupru și acid sulfuric de la Combinatul „Cheorghe Gheorghiu-Dej“ din Baia Mare, Uzina de aluminiu de la Slatina sînt numai cîteva din „produsele“ institutului. Ritmul în care își desfășoară activitatea colectivul de specialiști de la IPRAN este cel puțin la fel de viu ca și pe oricare șantier de construcții. Numai că aici totul se petrece în liniște.

ORA — UNITATE DE MĂSURĂ.

Pentru măsura cantitativă a muncii depuse la realizarea unui proiect există o unitate consacrată: ora cu multiplii ei: ziua, săptămîna, luna, anul. Predat într-un timp mai scurt — adică economisind un anumit număr de ore din timpul prevăzut pentru elaborarea lui — proiectul ajunge pe șantier mai repede, deci se poate asigura un front continuu de lucru pentru constructori. Aceasta nu reprezintă însă decît una din caracteristicile sale. Ca și în celelalte domenii de activitate, criteriul esențial rămîne și aici tot calitatea.

E vorba de calitatea obiectului proiectat, a instalației, fabricii, uzinei, reprezentate în proiect. Înainte de a începe să fie transpus în beton, metal sau material plastic etc., proiectul este, ca să spunem așa, un ansamblu ideal. Calitatea lui rezultă din aceea a soluțiilor adoptate, din eficacitatea lor tehnico-economică. A asigura la timp documentația completă a unor obiective industriale care să corespundă cît mai bine cerințelor prevăzute, iată ce înseamnă preocuparea pentru calitate în domeniul de activitate specific proiectanților. Așadar, avind în centrul atenției ansamblul material al construcției, adică ceea ce trebuie să se realizeze pe șantier pe baza planurilor elaborate de ei, specialiștii IPRAN-ului participă într-o măsură hotărîtoare la ridicarea calității unor mari lucrări industriale, chiar dacă forma nemijlocită pe care o dau ei acestora este aceea a desenului pe hîrtie de calc.

ANGAJAMENTE. Ținînd seama de toate acestea, putem desprinde prin-

cipalele direcții în care se îndreaptă atenția colectivului de la IPRAN în aceste zile cînd se transpun în fapt angajamentele luate în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului. Vom cita cîteva date:

— Angajamentul inițial de a depăși cu 1.203.000 lei cifra producției globale prevăzută în planul pe 1965 — reprezentînd valoarea muncii prestate la elaborarea proiectelor și a asistenței tehnice acordate șantierelor — a fost mărit pînă la 1.444.000 lei, din care 945.000 lei se vor realiza pînă la 1 iulie. La cele 8.000 zile scurtări termene de proiectare, cît se angajaseră inițial să realizeze pînă la sfîrșitul anului, au fost adăugate încă 7.000 de zile, din care 8.500 pînă la 1 iulie.

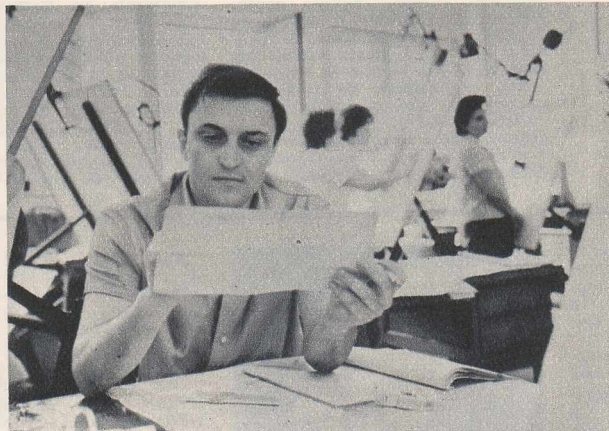
— Cifra beneficiilor peste plan a crescut, conform angajamentelor luate, de la 150.000 inițial la 600.000 lei pînă la sfîrșitul anului, din care 400.000 lei înainte de 1 iulie.

— Prin alegerea judicioasă a soluțiilor constructive indicate în proiecte se vor economisi pe șantiere importante cantități de materiale valoroase ca lemn, oțel-beton, metale neferoase etc., asigurîndu-se în același timp folosirea unor cantități sporite de prefabricate, materiale plastice și altele.

PRIMELE REZULTATE. Realizările de pînă acum atestă ritmul viu în care se desfășoară în prezent activitatea colectivului de la IPRAN. Pe baza lor putem conchide că aceste angajamente vor fi îndeplinite la termenele prevăzute. Cifrele dau, în această privință, indicii sigure.

La IPRAN, în liniștea sălilor ocupate cu mari planșete, lucrează pentru marile șantiere ale industriei chimice, cu același avînt care a cuprins întreaga țară, oamenii unui șantier aparte, șantierul creației.

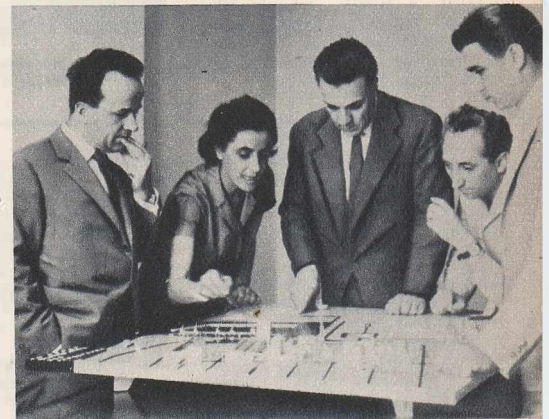
Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Elena GHERA

▲ O ultimă verificare a schiței, înainte de a trece la definirea pe planșetă. În fotografie, inginerul Emil Stoicoiu, proiectant la atelierul metalurgic neferoase.

► Prima formă „în spațiul tridimensional“ a unui proiect de ansamblu, macheta, este examinată minuțios de către specialiștii din conducerea institutului.

▼ Gabriela Ionescu se numără printre fruntașii atelierului de arhitectură de la IPRAN.

memento

Un virtuos al clavecinului (din secolul al XVII-lea) readus printre noi de doi virtuozii contemporani: Janos Liebner și Hans Pischner. E vorba de Louis Caix d'Herveleis și de una din compozițiile sale **Sonata în la minor** (pe un disc „Electrecord” — ECD-1083).

Pe același disc și în aceeași interpretare:

● Georg Philipp Telemann — al cărui nume era mai cunoscut la

timpul său (1681—1767) chiar decât al lui Bach — cu **Sonata în mi minor**.

● **Duet pentru viola da gamba și clavecin și Paysans en rondeau**, două exemplificări ale barocului instrumental din secolul al XVIII-lea, aparținând lui Ernst Christian Hesse, pun în valoare scriitura pentru viola da gamba a unui virtuos de acum 200 de ani.

● Directorul Operei de stat din Berlin, Hans Pischner, printre al-

tele și un excelent clavecinist, a imprimat pentru „Electrecord” **Patru mici divertismente** de Joseph Haydn. Muzică ocazională, scrișă ca atare, dar interpretată ca de zile mari.

discuri

Mariana Mihuț

BILLY MINCINOSUL de Keith Waterhouse și Willis Hall. Autorii fac parte din familia „tinerilor furioși” englezi. Fără a releva valori literare deosebite, piesa încearcă să surprindă lupta — destul de palidă — a eroului principal cu mediul provincial stupid și conformist. Regizorul Mihai Dimiu a compus spectacolul — pe datele sale psihologice — cu tinerii interpreți Cornel Dumitraș (Billy), Mariana Mihuț, Athena Demetriad, Violeta Andrei, Traian Stănescu etc. (Teatrul Muncitoresc C.F.R.).

Decada. Spicuim pentru dumneavoastră din programul decadei teatrelor dramatice: **RĂZBUNAREA SUFLERULUI** de V. I. Popa (Tea-

trul de stat din Timișoara); **ZOO de Vercors** (Teatrul de stat din Ploiești); **MOARTEA UNUI ARTIST** de Horia Lovinescu (Teatrul maghiar de stat din Cluj); **BĂLCESCU** de Camil Petrescu (Teatrul Național din Iași); **CONSTRUCTORUL SOLNESS** de Ibsen (Teatrul Național din Cluj).

teatru

În cadrul decadei, teatrele bucu-reștene vor prezenta în această săptămână următoarele spectacole: **ȘCOALA NEVESTELOR** (Teatrul B. Delavrancea), **OPERA DE TREI PARALE** (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra), **PĂLĂRIA FLORENTINĂ** (Teatrul Muncitoresc C.F.R.), **FRANK AL V-lea** (Teatrul evreiesc de stat).

ANEMONE PENTRU VICTOR de Mircea Crișan și Radu Stănescu. Deși umorul e adesea gros, comedia e... debilă din lipsă de construcție dramatică, precum și din cauza inconsistenței personajelor și a hazului forțat. Păcat că „materialul” literar ce ar fi rezistat unui scheci a fost hiper-

trofiat, pentru a deveni comedie muzicală, interpretată la un nivel modest de către secția de estradă a Teatrului muzical din Brașov. **NUNȚĂ LA REVISTĂ...** deși încă în divorț cu calitatea interpretativă a actorilor și cîntăreților, cu fantezia regizorală și coregrafia... Cîteva firicele melodice nu fac cît un... marș nupțial (Teatrul B. Delavrancea).

NIMIC NU SE PIERDE, **DRAGUL MEU** de I. Hristea. O nouă realizare a directorului de scenă Vlad Mugur în colaborare cu V. D. Popa pe scena Teatrului Național din Cluj. Distribuția cuprinde pe Silvia Popovici, Septimiu Sever, Silvia Ghelan, Aurel Giurumia.

● A apărut, nu demult, ediția a II-a (ușor revăzută) a romanului **Bietul Ioanide** de G. Călinescu. Încercați să mai găsiți cartea prin librării. Dacă nu, apălați la ser-

cartea

viciile bibliotecilor. Se cuvine citită în orice caz.

● **Tragedia lui Hamlet**, printre Danemarca, text anglo-român, îngrijit și tradus, cu Prefață, Introducere, Note și Comentarii, de Vladimir Streinu (Editura pentru literatură) constituie o experiență în felul ei unică în lume, în legătură cu această piesă. Același om cumulează aci funcția de editor în limba originalului, de traducător (excelent!), de comentator al celorlalte traduceri europene și românești, de interpret al sensurilor textului etc. Este o realizare care face mare cinste autorului ei și

care închide în ea o semnificație culturală de înaltă ținută.

● Pentru cei ce doresc să-și perfecționeze în continuare cunoștințele de limba engleză, Editura științifică a început tipărirea cărții **Călătoriile lui Gultver** de Jonathan Swift. Prima parte (A Voyage to Lilliput), cu un cuvînt înainte, note și vocabular alcătuite de N. Burghilea, a apărut recent. Inițiativa ar trebui extinsă și asupra celorlalte limbi de largă circulație, dîndu-se în același timp aparatului critic o mai aplicată și elastică turnură didactică.

● Acad. G. Oprescu a îngrijit,

tradus și prefațat o ediție selectivă a **Jurnalului** lui Delacroix. Cartea a apărut la Editura Meridiană. În aceeași editură au apărut și o serie de **Pagini despre artă** ale lui K. H. Zambaccian, nu în toate privințele bine selectate de M. Mihalache. Pentru **Insemnările unui amator de artă**, publicate cvasiintegral, cartea merită achiziționată.

● Universitatea din Columbia (S.U.A.) a decernat recent Premiile Pulitzer. În domeniul romanului a fost premiată Shirley Ann Grau; în domeniul dramaturgiei — Frank D. Gilroy; în domeniul istoriei —

Irwin Unger; pentru poezie — John Berryman.

● Cunoscutului scriitor german Johannes Bobrowski i s-a atribuit Premiul Heinrich Mann al Academiei R. D. Germane pentru romanul **Lewins Mühle** (Moara lui Lewin), apărut simultan în R.D.G. și R.F.G.

● Marele premiu pentru literatură al principatului Monaco — premiu a cărui importanță depășește cu mult granițele micului principat — a fost acordat scriitoarei belgiene Françoise Mallet-Joris (laureată a Premiului Femina pe 1958) pentru întreaga sa creație.

DUMINICĂ 6 Iunie. Pentru amatorii de... nostalgii fotbalistice, televiziunea organizează un meci între fostii internaționali. În pauze, le vor da o replică muzicală: **Pompilia Stoian**, **Luiza Costache**, **C. Stănescu** și **Cristian Popescu**, acompaniați de orchestra condusă de **George Grigoriu** (după-amiază) ● **Varietați** „Cu mască și fără mască”. O nouă deghișare a acestei emisiuni (19,30).

Nelly Nicolau-Ștefănescu (în „Gaițele”)

MIERCURI 9 Iunie. „Gaițele” de Al. Kirițescu. Piesa românească dintre cele două războaie, poate cu succesul de public cel mai constant, într-o nouă versiune scenică realizată de Teatrul Muncitoresc C.F.R. (20,00).

JOI 10 Iunie. Premieră la „Val-Virtej”: Hieroglifele n-au mărturisit totul (19,20) ● „Fru-

moasa și fiara”. Film clasic francez, scris și realizat de Jean Cocteau, interpretat de Jean Marais și Josette Day. Un eveniment pentru cineașii (20,40) ● Atlas folcloric: zona Făgăraș-Sibiu, una din cele mai interesante din acest punct de vedere (22,10).

VINERI 11 Iunie. În ciclul „Vă place muzica?”, un dialog inedit cu orga, harpa și clavecinul. Prezintă Alfred Mendelssohn, cîntă Liana Pasquali, Mihai Rădulescu și o formație corală (19,20) ● Muzică distractivă cu Gigi Marga și Al. Imre (21,35).

SIMBĂȚĂ 12 Iunie. O foarte interesantă emisiune pentru copii și tineretul școlar: prezentarea lucrărilor micilor desenașori și pictori, reunite recent într-o Expoziție națională (19,20) ● Telescopedia. O emisiune care și-a cîștigat repede numeroși adepți (20,00) ● **Păpuși lumești**. Cîntecule de Vasile Alecsandri, „dichisite” și regizate de Ion Fintesteanu și interpretate de un grup de studenți ai Institutului de artă teatrală și cinematografică (20,45) ● Retrospectivă umoristică: Horia Căciulescu. Atual „comicul biologic” (22,15).

● În 11 iunie se încheie tradiționalul festival internațional de muzică **Primăvara la Praga**. Ca de obicei „maul praghez” a strîns în frumosul oraș de pe Vltava nume ilustre. Apreciați și dv.: Charles Munch, Annie Fischer, Sergiu Celibidache, Mstislav Rostropovici, Georg Solti, Paul Klecki, André Navarra, Georges Prêtre, Ghenadi Rojdestvenski, Georg Szell, Byron Janis, Nicolae Herlea... Pentru anul acesta, bun rămas primăverii pragheze.

● Pianistul **Cornellu Gheorghiu** va da un recital axat pe o idee seducătoare în ineditul ei. Ne va prezenta secolele și muzica lor,

reflectîndu-le în două oglinzi paralele. De pildă: „Preludiu și fugă” de Johann Sebastian Bach — „Preludiu și fugă” de Dmitri Șostakovič; „Gavotă” de Gluck — „Gavotă” de Prokofiev; Sonată de Scarlatti — Sonata a III-a pentru pian de George Enescu... Aflați și restul programului la 11 iunie, în Sala mică a Palatului R.P.R., ora 20.00.

● Recitalurile de săptămîna aceasta au un profil deosebit: iată că și cvartetul de femei al Filarmonicii de stat „George Enescu” (Eva Lupaș, Victoria Mănescu, Jeannine Costescu, Elena Botez) abordează muzica de cameră în școala vie-

neză, clasică și modernă: Mozart (cvartet și cvintetul cu clarinet, cu contribuția lui Aurelian Octavian Popa) și Anton Webern (cinci piese pentru cvartet de coarde), 9 iunie, Sala mică a Palatului R.P.R., ora 20.00.

La radio, emisiuni „în nocturnă”:

● Ascultați pe calea undelor, „Panorama jazzului” la 7 iunie, ora 23,20, pr. I.

● Pentru prima oară melomanii din țara noastră vor putea asculta o lucrare de Hans Werner Henze, tinăr și celebru compozitor contemporan din R.F.G.: opera „Elegie pentru tineri îndrăgostiți”. 11 iunie, ora 23.05, pr. II.

muzică

● La Pavilionul C, în parcul Herăstrău, tradiționala **Expoziție de 1 iunie** cu desene ale copiilor: eterna lor candoare, actuala lor înțelegere reflectată asupra basmului și realității. Să distingem între autenticele expresii ale copilăriei nașve, pe de o parte, și exercițiile pedante cu rigla în mîna stingă și un adult plin de sfaturi la umărul drept, pe de altă parte.

● Sala C.C.S.: **Expoziția cercurilor de amatori**. Ca și în alte dăți, îi preferăm pe amatori cît mai sinceri în relațiile lor cu pictura, cît mai detașați de exemplele „profioniștilor”.

plastică

OLIVER TWIST. O nouă incursiune a regizorului englez David Lean în lumea personajelor lui Ch. Dickens. După **Marile speranțe**, **Oliver Twist**. Adăugăm recomandării noastre cîteva nume din prestigioasă distribuție a filmului: Alec Guinness, Robert Newton, Kay Walsh, Francis L. Sullivan.

WINETOU. Un film pentru grădinile de vară în care, din păcate,

— cum s-a întimplat și în *Comoara din lacul de argint*, al acelorași realizatori din R.F. Germană — farmecul eroilor și aventurilor lui Karl May se estompează pînă spre dispariție.

RABY MATYAS. Ecranizare după romanul scriitorului clasic maghiar Jókai Mor, regizată de György Hintsch. Din distribuție face parte și actorul Pager Antal care a fost distins anul trecut cu premiul de interpretare masculină la Cannes.

HOCHETSII. Faima hocheiului sovietic i-a inspirat regizorul R. Goldin acest film artistic cu subiect sportiv, din care momentele de mare atractivitate nu lipsesc.

NUNȚĂ CU PERIPETII, premieră, film din R.S. Cehoslovacă. O comedie satirică cu adrese directe la conveniențe și prejudecăți, interpretată antrenant de buni actori, printre care și Jirina Bohdalova, pe care o cunoaștem din *Cind vine pisica*.

BINE AȚI VENIT, premieră, producție a studioului „Mosfilm”. Recomandăm acest film al regizorului debutant Elem Klimov — de care, desigur, se va mai auzi — pentru calitatea satirei în combaterea șablonului și formalismului din munca de educare a pionierilor. De reținut și jocul dezinvolt, savuros al interpreților copii

ZILELE SIGHIȘOAREI. La Combinatul de sticlă și faianță din Sighișoara: izvorul ineputabil al folclorului și tradiția secolelor de ceramică populară, înaltul nivel tehnic și fantezia modernă a artiștilor sticlei. Un scurt-metraj inedit al studioului „Al. Sahia”.

Dublă întîlnire cu melodiile compozitorului Philip Green în: **ASTA-I TOT CE S-A ÎNTIMPLAT**, unde le interpretează cu antren (dar fără prea multă fantezie) un grup de soliști dominat de Tommy Steele, și în **SPRE CULMI**, unde folosesc drept fundal comediei bufe pe care o practică, nu fără succes, Norman Wisdom.

Alec Guinness

cinema

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

GREIERUL UZINEI

Inginerul proiectant I. Gavriș și maistrul A. Marcu de la sectorul producție verifică felul în care s-au aplicat soluțiile proiectate, urmărind îmbunătățirea fixării ferestrei exterioare a vagonului.

Teribilele nave ce-i poartă pe cosmonauți prin spații, vasele care colindă mărilor și oceanele, blocurile turn care micșorează distanța dintre cer și pământ, firul de borangic care în mîna țărăncii din Muscel se transformă în capodoperă folclorică, tractorul românesc care duce gloria țării noastre peste meridianele lumii, rochița pentru tînăra fată de 18 ani - toate acestea și toate celelalte lucruri care ne bucură și ne înfrumusețează viața poartă nevăzută, în marea lor intimitate, efortul unei munci de creație. Adică a unei munci de concepție.

Despre această muncă se vorbește tot mai mult în zilele noastre. Și pe bună dreptate. Calitatea tuturor produselor, mari sau mici, e hotărîită în bună măsură de activitatea pe care o desfășoară oamenii muncii de concepție.

Se caută o nouă soluție pentru clapa inferioară la ușa de intrare a vagonului de marfă acoperit de 60 tone. La planșetă, inginerii Ștefan Mureșan și Mihai Scorțeanu.

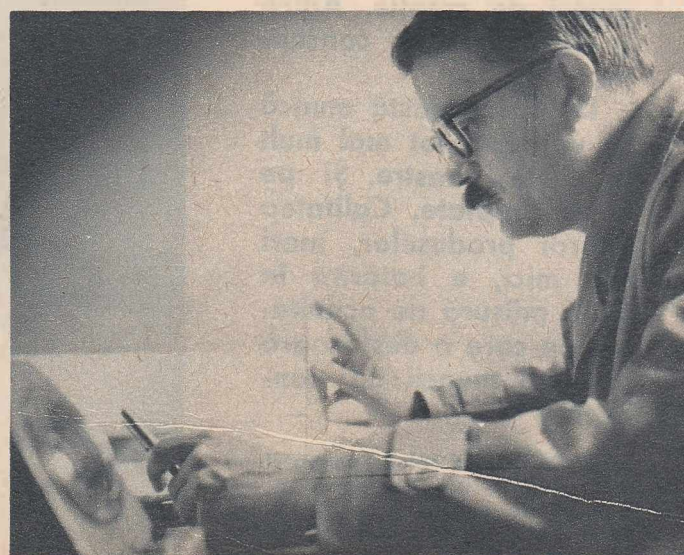

▲ Se verifică locul de amplasare a lămpilor fluorescente de pe coridorul vagonului.

Omul care coordonează întreaga activitate de concepție a uzinei, inginer-șef C. Bakony. ►

Inginerul Sorin Ghidău de la serviciul constructor-șef lucrează la reproiectarea unor subansamble și repere în vederea reducerii greutateii proprii a vagoanelor de marfă (fotografia din pag. 7).

LUCRURI NOI LA O UZINĂ VECHĂ

Dacă cineva ar fi ispitit să întocmească o largă monografie despre cea mai veche fabrică de vagoane din România — cea de la Arad — și printre capitolele acestei monografii unul l-ar intitula, să zicem, „creierul uzinei“, n-ar avea mare bătaie de cap. Pentru simplul motiv că acest creier — adică munca de concepție — de la nașterea uzinei (1892) și până la eliberare s-a dezvoltat foarte puțin. Însă dacă ar fi să vorbim despre acest creier al mării uzine arădene de-a lungul ultimelor două decenii, ar trebui să consemnăm multe zile de trudă, multe nopți albe, multe căutări, multe încercări, unele eșecuri, dar mai ales multe bucurii petrecute în acest laborator viu. Ne mărginim însă la activitatea mai recentă în acest domeniu și discutăm cu binevoitoarea noastră gazdă, con-

esențiale. Proiectanții Ioan Gavriș, Vasile Comșa și alți specialiști sînt oameni cu experiență și se bucură de stima tuturor muncitorilor. Și totuși se mai întîmplă ca unele din proiectele lor să nu corespundă întru totul de la început cerințelor. Așa s-au petrecut lucrurile cu prima ușă a noului vagon de călători, executată după proiectul lui Vasile Comșa. Pe bună dreptate călătorii s-au arătat nemulțumiți: funcționa greu mecanismul de închidere și deschidere a ușii vagonului. Existau deficiențe în ce privește introducerea rulmenților la pivotul ușii. Ușa a fost proiectată din nou. De acum poate nici un călător, nici măcar cel veșnic grăbit, n-o să zică: „Cine dracu' a făcut ușa asta?“

DESPRE CONFORT ȘI VITEZĂ

Probabil că mulți dintre dumneavoastră ați văzut la Expoziția realizărilor economiei naționale a R.P. Române noile vagoane de clasă. Poate

Proiectanții arădeni sînt preocupați în continuare de această problemă și nu încapă nici o îndoială că ei își vor aduce contribuția la construirea altor vagoane care să se încadreze în prescripțiile internaționale.

Unii călători nu pot dormi în tren. Nici chiar în vagonul de dormit. Așa li-e felul. Dorm bine numai acasă. Alții ar dormi, dar îi trezesc în permanență glasul roților de tren și trepidațiile. E adevărat că în ultima vreme somnul din tren, chiar dacă nu-i adînc, e totuși mai liniștit, pentru că în parte aceste neplăceri s-au rezolvat. Insonorizarea însă — adică micșorarea zgomotului vagoanelor de călători — este încă o problemă deschisă. Constructorii de la Arad colaborează intens cu filiala Timișoara a Academiei R. P. Române, cu diverse întreprinderi și ministere pentru ca într-un viitor apropiat cetățeanul care călătorește pe rute lungi să aibă somnul liniștit, netulburat.

COPERTA NOASTRĂ

Floarea GOLOPENȚA de la Filatura de mătase naturală din Luțoj. Fotografie de Sorin Dan

Zîmbet

de Eugen FRUNZĂ

Privind fotografia, vă opriti probabil la zîmbet. E primul care vă atrage atenția. Cel puțin cu mine așa s-au petrecut lucrurile. M-am uitat o clipă și mi-am spus: voi scrie despre zîmbet.

Un mare meșter a zugrăvit cîndva din penel și din har zîmbetul care străbate veacuri. Cred că despre Gioconda lui s-au scris biblioteci. Și pe merit. Pentru că, prin uimitoarea sa discreție, captivînd și sugerînd, zîmbetul acesta e unic în portretistica universală.

Dar fie-mi permise cîteva rînduri despre zîmbetul obișnuit, nefiltrat de sensibilitatea vreunui geniu al picturii. El aparține omului satisfăcut de roștul său, celui ce merge pe drumul propriei împliniri și contribuie la marea împlinire obștească. E zîmbetul cel surprindem atît de des în viața noastră de toate zilele.

De cîte ori nu l-am întîlnit pe chipurile celor din jur! De cîte ori nu l-am văzut, multiplicat pe mii de fețe, în halele uzinelor, lângă mașini complicate și supuse, în zgomotul întortocheat al șantierelor, în laboratoare sau pe sălile institutelor de învățămînt. Dar în zilele de sărbătoare, sub steagurile jucate în vînt, în coloanele multicolore ce se revărsă peste țară!

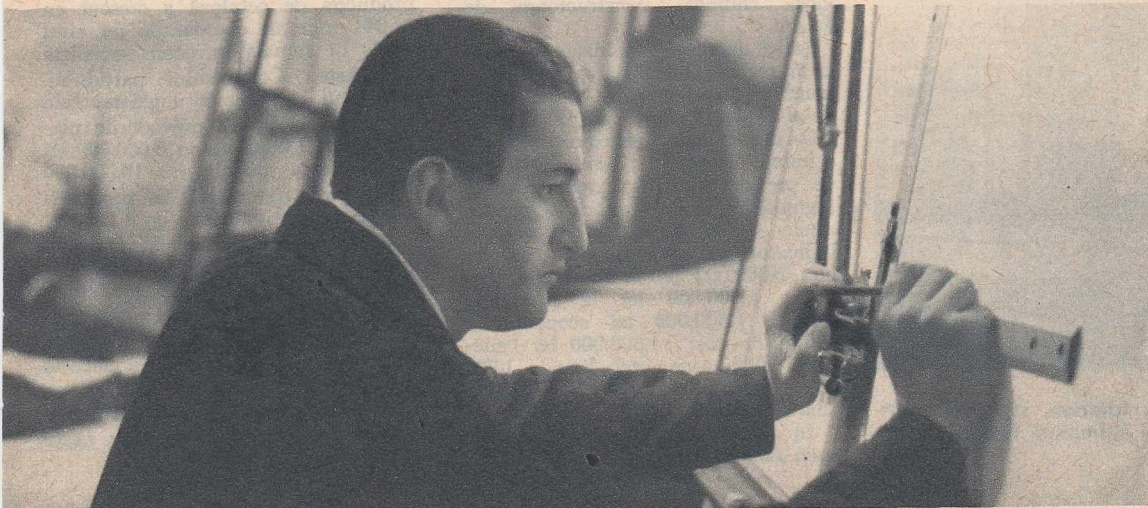
Mi-au rămas în amintire atîtea întîmplări și zîmbete.

Nu-l uit pe maestrul de la „Grivița roșie“ în clipa cînd, la o ședință de bilanț, secția sa era citată ca exemplu de hărnicie și disciplină. Îmi revine în memorie zîmbetul unui tînar macaragiu care, ieșind din schimb, constata că realizase cea mai înaltă performanță din cariera sa. Îmi amintesc de întîlnirea cu un prieten al meu, profesor de matematică, la sfîrșitul unei sesiuni de examene. M-a întîmpinat cu un zîmbet larg, dăruitor: „Hai la o halbă, trubadurule! — a exclamat prinziindu-mă de braț. Sînt multumit. S-au prezentat foarte bine băieții!“

Aflu despre originalul viu al portretului de pe copertă că a absolvit în 1962 Școala profesională de textile. De la intrarea în fabrică a obținut mereu rezultate frumoase. După montarea unor mașini automate și-a însușit în cel mai scurt timp noul proces tehnologic. Lucrează ca redepănătoare și se bucură de renume bun pentru calitatea firelor de mătase care trec sub ochii ei atenți. E o lucrătoare temeinică și rezultatele muncii sînt pe măsură.

Cred că zîmbetul tînar și nestrămutat îi mărturisește deschis biografia. Dar oricît de particular, al ei și numai al ei — zîmbetul acesta îmi apare totuși, în nenumărate ipostaze, pe alte și mereu alte chipuri.

Zîmbetul e o capodoperă a naturii, cu infinite sensuri și nuanțe. El vine dintr-un adînc inefabil al ființei și exprimă sintetic ceea ce uneori cuvintele, chiar multe, nu sînt în stare să definească. Iar zîmbetul despre care vorbesc și pe care îl recunosc și acum pe copertă, are un sens al său, specific, al muncii rodnice, biruitoare, închinată patriei socialiste.

structorul șef, inginerul Ștefan Mureșan.

— *Vă rugăm să ne vorbiți, tovarășe inginer, despre felul în care se desfășoară munca de concepție în uzina „Vagonul“.* Care este lucrul cel mai nou în acest domeniu?

— Serviciul constructor-șef al uzinei noastre și-a început activitatea în 1965 în condițiile unei reorganizări totale. Am socotit că munca de concepție reclamă un nou mod de organizare, care să slujească mai bine și pe proiectant, și pe constructor.

— *În ce constă noul în organizarea acestei munci?*

— În compartimentarea pe grupe. Înainte, munca de concepție era prea generală, fapt care aducea neajunsuri. Acum, creierul uzinei noastre își desfășoară activitatea în cadrul următoarelor grupe: vagoane-marfă, vagoane-călători, instalații de iluminat și încălzit, boghiuri și nucleul verificare și control stas.

— *Puteți să ne spuneți cîteva cuvinte despre avantajele acestei organizări?*

— Noua organizare creează condiții de specializare, pe tip de vagon și subsansamblu chiar, iar ceea ce e extrem de important e faptul că întărește în mod evident simțul răspunderii personale.

— *Întotdeauna se aprobă proiectele?*

— Documentați-vă și veți vedea. Vă spun totuși: nu.

IOAN GAVRIȘ, VASILE COMȘA ȘI ALȚII

Are dreptate inginerul Ștefan Mureșan. Munca de concepție implică în destule rînduri refaceri, uneori

ați și călătorit cu ele. Ați observat coloritul plăcut al compartimentelor, scaunele și fotoliile odihnitoare și i-ați felicitat pe constructori. Poate v-ați gîndit și la proiectanți. Vagoanele acestea elegante le-au frămîntat multă vreme mintea. Proiectanți, tehnologi, muncitori cu multă experiență, ingineri au colaborat în permanență pentru a găsi procedeele cele mai eficiente și mai economice. Ei au studiat tot ce e nou în materie de confort și viteză și au găsit soluțiile corespunzătoare. Frîna automată a noilor vagoane de clasă, cu dispozitiv de evitare a blocării roților, aparate de rulare și suspensie, permit vagonului românesc viteze pînă la 160 km pe oră.

ÎN PRESCRIPȚIILE INTERNAȚIONALE

Da, despre noile vagoane de clasă, cît și despre unele tipuri de vagoane de marfă, se poate spune că se încadrează perfect în prescripțiile internaționale. Cite ceva am spus despre vagoanele de clasă. Se cer două cuvinte și despre cele de marfă. Vagonul descoperit de 60 tone, cu patru osii (autodescîrcător) sau cel acoperit, tot pe patru osii și tot de 60 tone, confirmă că cei care l-au conceput și l-au executat au avut în vedere esențialul: reducerea greutății proprii și creșterea capacității de transport. Un exemplu va fi mai lămuritor. Vagonul de minereu a avut o tară proprie de 24 tone și o capacitate de transport de 50 tone. Noului vagon-gondolă, care-i corespunde, constructorii de la Arad i-au redus greutatea proprie cu două tone și i-au mărit capacitatea de transport cu 10 tone.

GRIJĂ PENTRU PROIECTANȚI

Există încă la uzina „Vagonul“ destul loc pentru mai bine în domeniul muncii de concepție. Există, de pildă, o problemă veche care nici pînă acum nu și-a găsit rezolvarea. Este vorba despre grupa de studiu, adică despre inexistența acestei grupe. Or, se știe, într-un asemenea domeniu de activitate, studiul și informația la zi, cu tot ce este nou în țară și străinătate, pot sluji cu eficacitate munca de concepție. Nici condițiile de lucru ale proiectanților nu sînt dintre cele mai bune. Există la „Vagonul“ șase săli de proiectare. Toate sînt mici, necorespunzătoare. Doina Risting, Stela Jivan și alte desenatoare frunțase s-ar bucura dacă într-o bună zi, după atîtea cereri repetate și insistente, s-ar vedea în posesia unor aparate de desen. Procurarea aparatelor de desen credem că nu solicită eforturi prea mari. Aceste aparate se fabrică în țară, la Uzina de mecanică fină din București, și ca atare nu există nici o greutate obiectivă pentru procurarea lor. Se impune deci să se dea proiectanților de la „Vagonul“ ceea ce li se cuvine.

La ora cînd citiți aceste rînduri, toți oamenii de la serviciul constructor-șef se găsesc în plină întrecere pentru a-și îndeplini în mod exemplar angajamentele luate în cîntecul celui de-al IV-lea Congres al partidului nostru. Pînă la 1 iulie a.c. vagonul basculant de 40 m³ va fi complet reproiectat, aducîndu-i-se îmbunătățirile solicitate de beneficiari.

Creierul uzinei arădene se găsește în plină eferveșcență. Beneficiarii, cei din țară și de pe alte meridiane ale lumii, îi așteaptă roadele.

G. MINIȘAN

Fotografiile de A. MIHAILOPOL

CĂLĂTORIE NOUĂ CĂLĂTORI

Orașul se recomandă singur

Locuințe noi, străzi noi, tăiate pe locul unor maidane, sute de metri pătrați de parcuri și grădini — iată cu ce te întâmpină Brăila de la bun început.

Nu știu de ce, dar chemarea aceea din paginile lui Sebastian „Dar nu vezi, nu vezi că au înflorit salcîmii?” — pentru unii poetică și poate asta le era de ajuns — mi s-a părut totdeauna dureroasă; deslușeai parcă în ea o rugămintă stăruitoare de a nu trece cu vederea, pentru nimic în lume, un lucru frumos, poate singurul cu adevărat frumos, din Brăila anilor trecuți: armatele de salcîmi înșirate de-a lungul drumurilor. Dar cuvintele scriitorului, oricît de încărcate cu sensibilitate erau ele, rămîneau din păcate o amintire livrescă și o dată ajuns în Brăila, cu ani în urmă, te trezeai hărțuit de „mesagerii” orașului: noroiul străzilor (pînă în 1945 se pavaseră doar 200 m² de drum), cartierele vestite prin mizeria lor — Comorofca („cea bătaioasă”), Brăilița, Karakioi („cel chefliu”), locuințele armatorilor, țipătoare prin amestecul de podoabe arhitecturale baroce, rococo și ceva care nu era nici una, nici alta. Zeul-Dunăre (o Dunăre — de ce să n-o spunem? — mînjită cu pete de ulei, obosită și murdară de atîtea porturi cîte a spălat) părea să guverneze destinul orașului: străzile fuseseră tăiate după sistemul concentric-radial, astfel încît, în orice parte te-ai afla, să poți ajunge repede la fluviu; inima plîpîndă a activității economice era acolo, pe malul lui. Considerat în trecut punct de tranzit, Brăila a cunoscut viața specifică a orașelor noastre portuare de pe cheiurile cărora erau încărcate zilnic mii de tone de grîne, lemn de construcții, cherestea, petrol etc., ce aveau să poposească apoi în alte țări, dintre care multe își aveau reprezentanțe comerciale în oraș.

★

Brăila a devenit în anii noștri un important centru industrial, a căpătăt o altă personalitate și o altă în-

fățișare. Miezul vieții economice se află în cele 14 întreprinderi republicane, în întreprinderile de construcții, de industrie locală, în cooperativele meșteșugărești. Uzina „Progresul”, puternică unitate industrială, dotată cu mașini de înaltă tehnicitate, execută produse cunoscute în întreaga țară: excavatoare, rulouri compresoare, utilaj pentru industria siderurgică, chimică, constructoare de mașini.

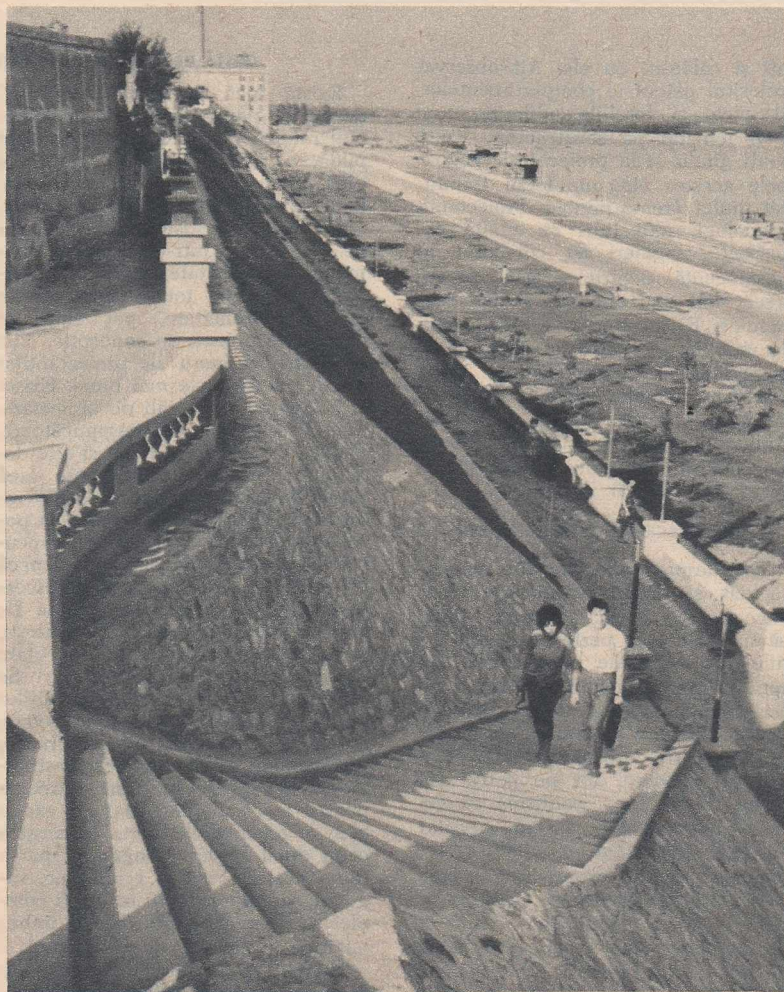
Angajamentele mobilizatoare luate în întrecerea socialistă ce se desfășoară cu însufletire în cinstea celui de-al IV-lea Congres al P.M.R. vorbesc despre hotărîrea colectivului de a îndeplini exemplar sarcinile trasate de partid. Muncitorii, tehnicienii și inginerii de aici au hotărît — printre altele — să depășească principalii indicatori ai planului pe acest an cu: 5.000.000 lei la producția globală; 5.000.000 lei la producția marfă; 1.500.000 lei economii la prețul de cost; 1.500.000 lei beneficii; 250 tone oțel lichid, 1.500 piese turnate și forjate; 20 conca-soare cu trior.

În anii din urmă s-au pus bazele unei ramuri industriale cu totul noi:

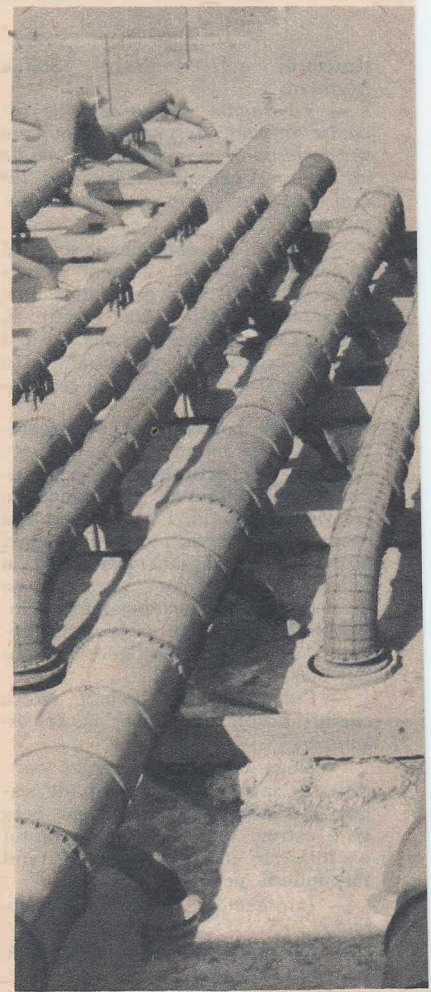
cea chimică. La numai cîțiva kilometri de Brăila, la Chiscani, s-a înălțat un modern combinat de celuloză și hîrtie menit să valorifice una din inepuizabilele comori — odinioară risipite în vînt — ale Deltei: stuful. În etapa finală, fabricile combinatului vor prelucra 760.000 tone de stuf pe an, ceea ce echivalează cu exploatarea — anuală — a unei suprafețe de pădure de aproape 340.000 hectare.

Entuziasmul și hărnicia muncitorilor și specialiștilor din întreprindere s-au concretizat în rezultatele obținute la sfîrșitul anului trecut, cînd producția de celuloză a crescut cu 31.344 tone în comparație cu anul 1961. În actuala întrecere socialistă în cinstea Congresului partidului, colectivul și-a sporit angajamentele luate pe acest an: prevederile planului vor fi depășite cu 6.000.000 lei la producția globală, cu 10.000.000 lei la producția marfă, iar productivitatea muncii va crește cu 3 la sută.

Pentru deservirea combinatului a fost construit un port special, înzestrat cu flotă și instalații moderne; un cheson scufundat în Dunăre asigură consumul de apă al combinatului, un adevărat Setilă în această privință, dacă ne gîndim că apa pe care o înghite ar fi în stare să împlinească nevoile unui oraș de peste 200.000 locuitori.

În ultimii ani, brăilenii au adus Dunării un dar — poate modest pentru măreția ei — dar demn de luat în seamă: o faleză amenajată după toate regulile frumosului.

E NOUĂ CĂLĂTORIE NOUĂ

O altă bogăție a Luncii și Deltei Dunării, lemnul de salcie și plop, cunoaște metamorfoze complexe în cadrul Fabricii de plăci aglomerate; aici, datorită instalațiilor complet automatizate, în mai puțin de 15 minute cele două linii tehnologice realizează aproape trei tone de producție.

Cînd, cu cîțiva ani în urmă, cineastul francez Henri Colpi a sosit în Brăila, pentru a începe filmările la „Codin”, a fost silit să-și modifice ritmul de lucru prevăzut; terenurile virane alese drept platou de filmare așteptau și alți oaspeți — constructorii. Echipa de cinești a trebuit să se grăbească, pentru a lăsa locul celor veniți să înalțe case, să aducă tinerețe și culoare orașului, plămădit cîndva parcă așa, „de ochii lumii”, cum s-ar spune, cu câteva clădiri arătoase în centru dar și cu dezolante cîmpuri ale nimănui în imediata vecinătate a arterelor principale. Pe aceste întinderi au răsărit blocuri ce-și etalează armonia în culori. Îndeplinind programul elaborat de cel de-al III-lea Congres al P.M.R. s-au ridicat numeroase construcții care au schimbat fața orașului; numai în ultimii cinci ani s-au construit 2.400 apartamente, pe o suprafață locuibilă de 77.500 m². Străzi mari, ca Republicii, Victoriei, Galați, cu cît înaintau spre Dunăre cu atît de-

veneau mai triste, pentru ca în cele din urmă să moară înfundate într-un teren viran, sînt astăzi purtătoare ale noului citadin! O adevărată mîndrie a brăilenilor este bd. Karl Marx, arteră nouă, una din cele mai largi din țară. Împodobit cu vegetație și străjuit de blocuri noi ce însumează peste 1.100 de apartamente, bulevardul coboară în trepte monumentale înspre faleza Dunării, amenajată și ea cu gust și pricepere.

Fața orașului au împrospătat-o nu numai construcțiile de locuințe, dar și mulțimea de zone verzi și parcuri; într-un interval de cinci ani, suprafața lor s-a mărit cu 89,5 ha. La crearea acestor oaze de verdeață și bucurie și-au adus contribuția brăilenii care, entuziaști, au înscris în statistica locală a anului trecut un număr de 7.641.107 ore de muncă patriotică.

★

Mulți ani, colindatul pe malul Dunării, pescuitul în baltă ori filmele ce le prezentau cele cîteva cinematografe erau singurele distracții ale brăilenilor. Dorinței lor firești de a avea un teatru i s-a răspuns în 1932 prin cîteva fraze batjocoritoare apărute într-un cotidian ce exprima punctul de vedere al guvernanților: „Menirea teatrelor e mai mult idea-

listă și vremurile de azi sînt tare concrete... Teatrul e un fel de «țara pierdută și baba se piaptăne»”.

Despre intensitatea vieții culturale a Brăilei de azi vorbesc activitățile celor două teatre înființate în anii noștri — unul de proză și altul de păpuși — cu afluența lor de spectatori (în 1964 — 136.600 și, respectiv, 76.000); vorbesc sălile pline ale cinematografelelor (ultimul, terminat de curînd, are o capacitate de 800 locuri) ale modernului club al uzinelor „Progresul”, cărțile de impresii ale Muzeului de artă și istorie.

Educația tinerei generații este asigurată astăzi de aproape 800 cadre didactice; elevii au la dispoziție un

număr de 34 de școli cu 314 săli de clasă (numai între 1959 și 1964 s-au construit 7 școli și 2 laboratoare), iar în acest an se va da în folosință o nouă școală de 8 ani în cartierul Brăilița.

Nu trebuie să-ți spună nimeni: „Dar nu vezi că au înflorit salcîmii” ori „Nu vezi că au înflorit trandafirii” (una din pasiunile localnicilor); frumusețea de azi a Brăilei, croită pe măsura și în ritmul zilelor noastre, a anilor socialismului se recomandă singură. Și nu numai pe ea. Vorbește și în numele celei pe care o va aduce viitorul.

M. MIHAIL

Întimplări în Fălticeni zilelor noastre

Pe aici, prin aceste moderne conducte, își fac drum gazele ce se recuperează la Combinatul de fibre artificiale din Brăila.

Filatura de in și cînepă din Fălticeni.

CĂLĂTORIE NOUĂ CĂLĂTOR

Anul trecut, în miez de vară, când se coc merele „sîntiliești”, mă frigea dorul după iarmarocul din Fălticeni, după serile cu lună de la „Băncuța”, cu liniștea din jur și privesc odihnitoare a Șomuzului... De-abia în ăst an, cu primăvară târzie, dorul și-a găsit împlinire. Fălticeni de altădată, fixat în literatură de Mihail Sadoveanu ca un târg patriarhal în care nu se întîmpla nimic deosebit, mi-au apărut într-o lumină nouă.

INTÎMPLĂRILE CU BLOCURILE CARE NU SPERIE ȘI NU SUPĂRĂ CĂSUȚELE CU ȘINDRILĂ

În Fălticeni s-au construit și se ridică noi blocuri. Te întîmpină

ÎN CINSTEA CELUI DE-AL IV-LEA CONGRES AL PARTIDULUI

Întrecerea socialistă care se desfășoară cu o deosebită amploare în întreaga țară cuprinde și colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile fălticene, care în cinstea apropiatului Congres al partidului și-au sporit angajamentele luate la începutul acestui an. Cele câteva cifre pe care le spicuim din mulțimea angajamentelor sînt semnificative în această privință: „Vom spori producția globală cu 400.000 lei și producția marfă cu 500.000 lei, din care 300.000 lei și respectiv 200.000 lei pînă la 1 iulie”, raportează oamenii muncii din întreprinderea forestieră.

La filatura de in și cîneșă din localitate, muncitorii, tehnicienii și inginerii au hotărît să obțină în cinstea Congresului 250.000 lei economii la prețul de cost, din care 130.000 pînă la 1 iulie, și să mărească valoarea producției globale cu 500.000 lei peste prevederile planului, din care 300.000 lei pînă la 1 iulie.

Casa din Fălticeni în care scriitorul Mihail Sadoveanu și-a scris o mare parte din opera sa. În apropierea ei se află „Dumbrava minunată”, și iazul din „Nada Florilor”.

chiar cum ajungi din gară-n deal un grup de clădiri : A, B, C, D. S-au îmbogățit Fălticeni noștri cu blocuri noi și pe strada Nicu Gane, iar pe Maior Ioan, în partea de sus a târgului, lângă impozanta clădire a Centrului școlar agricol de azi, se conturează un nou mic oraș fălticenean. Toate acestea însă capătă în Fălticeni noștri o notă aparte. Noile construcții se așază cu modestie, fără ostentație, lângă căsuțele bătrînești atît de mult evocate în literatura sadoveniană.

Se înalță noul, se înlătură vechiul, dar ne bucură faptul că țîrnăcopul umblă cu grijă pe lângă ulițele cu farmecul lor deosebit, care păstrează în curțile caselor scunde, cu cerdac, cu pomi ce dau roade bogate, cu straturi de trandafiri, multe amintiri culturale. Urci în pas domol fosta

PE SCURT DESPRE FĂLTICENII ZILELOR NOASTRE

Vechiul târg în care altădată „nu se întîmpla nimic” a devenit în ultimele două decenii un oraș industrial a cărui populație a crescut de la 9.000 de locuitori (1944) la 17.000 (1965). A apărut și s-a dezvoltat marea întreprindere forestieră din localitate, în incinta căreia își desfășoară activitatea fabrică de mobilă, de binale, de lăzi și de cherestea aburită. A intrat în producție filatura de in și cîneșă.

În ultimii patru ani a fost înființată o modernă fabrică de conserve și fructe și tot în acest răstimp au fost construite 376 apartamente și o școală medie cu 16 clase. În 1961, rețeaua de alimentare cu energie electrică a orașului a fost racordată la sistemul energetic național, iar lungimea totală a rețelei de apă cîinge astăzi 32 de km. S-a ridicat un complex al cooperației meșteșugărești, un centru școlar agricol, un cinematograful cu 450 locuri, iar în prezent se află în curs de construcție o policlinică și o școală de 8 ani.

stradă Rădășeni, azi Ion Creangă. E atîta liniște și frumusețe, atîta curățenie și preocupare gospodărească, încît îi felicităm în gînd pe modeștii și tăcuții locatari. La numărul 30, pe o tăbliță, scrie : „Aici a fost casa în care a stat Ion Creangă pe cînd învăța la școala de catiheți din Fălticeni”. Pe partea cealaltă, la numărul 23, se află căsuța în care a copilărit pe nedrept-uitul scriitor și publicist Vasile Savel.

Urci ulița pînă-n deal ; aproape de capăt dai de fosta „crîsmă a lui Oșișie”, amintită de Mihail Sadoveanu, crîsmă în ograda căreia, în jurul unei mese simple, cu țăruiși bătuți în pămînt, printre merii cu crengi aplecate de greutatea fructelor, se frigeau pui la țigla și se bea vin din ulcele... Imediat, la capătul uliței, este fosta gospodărie a marelui scriitor, cu pomii bătrîni din față, cu prisaca, cu grădina adîncă din dosul casei...

Există, prin urmare, valori culturale ale trecutului, exprimate și prin existența unor căsuțe în care au trăit, au gîndit, au creat cărturari de prin acele locuri. Toate aceste căsuțe, grădini, ulițele liniștite care păstrează parcă atmosfera de meditație și de creație de pe vremea lui Creangă, Sadoveanu, Gane, Gorovei, Savel, Dragoslav — primesc cu acea cunoscută și apreciată ospeție moldovenească nouă, blocurile de locuințe, micul complex panoramic din centru al cooperativei „Zorile” și — cu multă dragoste — fabricile, construite în socialism.

Acesta este, așadar, Fălticeni anului '65, vechiul târg provincial scos la lumina zilei datorită industrializării socialiste a patriei. Un strălucit bilanț cu care cetățenii orașului ies în întîmpinarea istoricului eveniment din viața partidului și poporului nostru : cel de-al IV-lea Congres al partidului.

INTÎMPLARE ȘI INTÎMPLĂRI

Altădată, cînd veneam acasă, mă opream cîteva clipe în fața unui atelier modest, în dreapta drumului care duce de la gară sus, pe deal, în târg. Avea un titlu pompos : „Fabrifag” și folosea doar o mîină de lucrători. În stînga, pe-un lot al „tîrgu-vitelor”, unde se așezau, prin iunie, panoramele, apăruse o mică uzină electrică, iar mai încolo o moară. Pe Strada Mare, din clădirea unei tipografii, răsunau bătăile unui motor. Asta era „industria” Fălticeniilor, cu cei cîțiva muncitori în salopetă care veneau la întrunirile sindicale din „casa Iorgandopol”.

Acum, n-am mai suit, drept în sus, către centrul orașului, ci am trecut peste șine, spre strada 11 Iunie, unde se află moderna întreprindere forestieră din localitate.

— Întreprinderea noastră, dotată cu utilaj modern — ne informează tov. Gh. Cornicanu, președintele comitetului sindical — va cunoaște în

NOUĂ

următorii ani noi transformări pe linia introducerii tehnicii celei mai înaintate. În viitor unitatea noastră va fi dotată cu o linie de garaj cu descărcare automată, cu benzi rulante etc.

Mă opresc în fața unei clădiri impunătoare. Citesc firma: *Clubul muncitoresc al întreprinderii forestiere*. Pe vremuri cunoșteam la Fălțiceni cluburi ale moșierilor, ofițerilor în rezervă, vânătorilor...

Cel de astăzi are trei sute de locuri. Aici se țin conferințe, se joacă piese de teatru, iar în bibliotecă se găsesc peste nouă mii de volume.

★

La Fălțiceni se află o uliță veche, astăzi purtând numele satului Broșteni, care pornește din fosta stradă Timpești și duce către un cimitir. La jumătatea drumului acestei uliți se desface alta, Cotești, la capătul căreia se zărește, dominant, turnul filaturii, una din cele mai mari fabrici din țară pentru prelucrarea inului și a cînepei. Pe locurile acestea se afla un teren pe care lipovenii din satul Manole cultivau, cu mari strădanii, cînepă. Harnicii lipoveni își vindeau produsul, anevoie agonisit, unor negustori din târg, trăgînd apoi cîte-o beție cruntă, mușcînd din pîini imense și bînd din stacane în multele crîșme din orășel. Pe aceste locuri s-a ridicat construcția impunătoare care funcționează din 1957: filatura „Faltin“...

— Noi, muncitorii vechi, ne amintim cu mîndrie de începuturile fabricilor și de pionieratul acelor vremuri, cînd cu mîinile și cu spinările noastre am pornit la treabă — ne spune Vasile Turanschi, șofer la filatură.

— Noi nu eram atunci specialiști — interveni Mihai Onofrei. Eram salahori: eu, Gh. Nimițeanu, Nicolau Vultur, Gh. Birzoieș. Am urmat apoi diferite școli de calificare.

Pavel Tenciu era muncitor, astăzi e maistru, ca și Costache Anasia care au fost scoși din producție și trimiși la cursul de trei ani la București. Fața lui Victor Varduca, rîde. Și el — fost magazioner — a făcut școala de trei ani, iar astăzi lucrează ca maistru. De atunci și pînă astăzi salariul său a crescut de peste patru ori.

Toate acestea și multe altele mi-au adus în minte o întîmplare petrecută prin 1923. Cîțiva muncitori de la „Fabrifag“, cîțiva ucenici de la tipografie, o mînă de funcționari comerciali și elevi hotărîră să sărbătorească ziua de 1 Mai. Poliția a intervenit cu brutalitate, interzicînd orice manifestație publică închinată zilei solidarității internaționale a oamenilor muncii.

Am revăzut Fălțiceni în 1965. În vechiul târg unde odinioară „nu se întîmpla nimic“ au defilat de 1 Mai mii de muncitori.

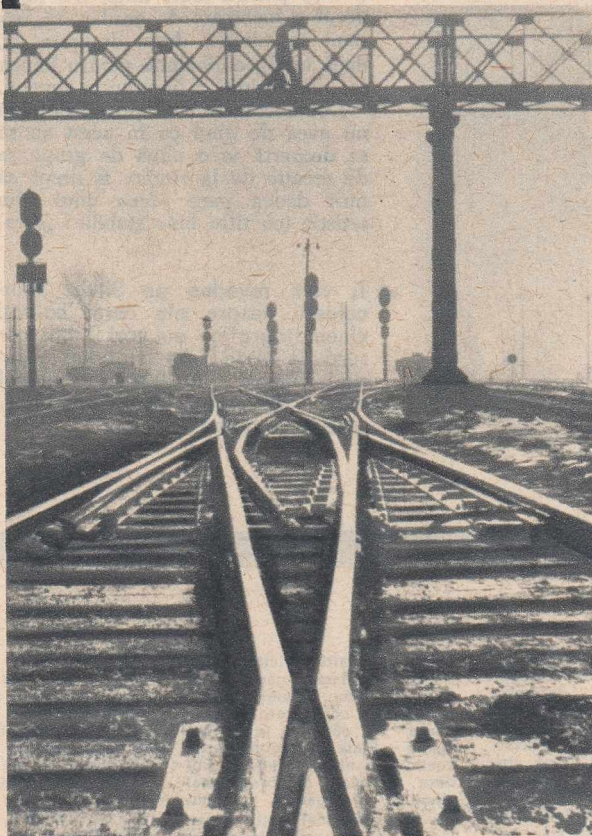
I. FELEA
Fotografii de Tr. PROSAN

cititorii foto- grafiază

„Mineri din Asău“

Constantin BUTE — orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

„Triaș“

Ing. Aurel DULA — Petroșeni.

„În zori pe țărmul mării“

Fr. NUSS — Sibiu.

„Un vapor urcă pe Dunăre“

Maxim GHERASIM — Tulcea.

„CINCI MINUTE DE GÎNDIRE”

Șantier cinematografic

Este binecunoscută pasiunea regizorilor noștri documentariști pentru arta pe care o slujesc. Pentru toată lumea, filmele studioului „Alexandru Sahia” sînt mărturii clare. Gazetarilor le este dat, în plus, să audă — nu de puține ori — și răspunsul „n-aș părăsi documentarul pentru nimic în lume”. Și-i credem. De aceea, chiar atunci cînd îl părăsesc (totuși) pentru scurt timp, n-o luăm drept o încercare de evadare ci, așa cum se cuvine, drept dragoste (și, dacă vreți), curiozitate pentru lumea cea nemărginită a filmului în general.

Documentaristul Virgil Calotescu nu avea de gînd ca în acest an să se despartă vreo clipă de grupa sa de creație de la studio. E drept că nu-i dădea pace ideea unui film artistic (cu titlu bine stabilit: „Dra-

◀ Il vom revedea pe Silviu Stănculescu despre ale cărui calități cinematografice au vorbit (în măsura în care i-au îngăduit rolurile) filmele „A fost prietenul meu”, „La patru pași de infinit”, „Merii sălbatici”

cul nu locuiește în iad”) dar, după cum ne-a mărturisit, asta era o treabă despre care s-ar fi putut discuta peste un an, doi. Pînă într-o bună zi, cînd scriitorul Ion Băieșu i-a povestit scenariul la care tocmai lucra... Calotescu a uitat imediat de „Dracul care nu locuiește în iad” și s-a apucat de lucru la primul său film artistic: „Cinci minute de gîndire”.

— Ce v-a determinat să luați această hotărîre atît de bruscă?

— M-a cucerit felul în care Băieșu a surprins relațiile dintre cîțiva oameni, contemporani de-ai noștri, diferiți în ceea ce privește structura sufletească, preocupările, mediul de activitate. Întîmplarea, viața de fapt, apropie pe un medic de pacientul său: acesta din urmă, un inginer deosebit de talentat — specialist în meseria lui, deși nu are decît 30 de ani — ușor amețit de succese, puțin teribilist, este victima unui accident în urma căruia își va pierde vederea. Medicul, un bun cunoscător al sufletului omenesc, va încerca să-i refacă încrederea în viață. În linii simple, foarte simple, cam aceasta ar fi tot. Filmul nu se poate povesti. Nu este ceea ce se cheamă „un film de acțiune” ci, dacă vreți, unul psihologic. Pătrunderea, cu finețe, fără zgomot și nu pe căi bătătorite, în sufletele unor oameni complecși este ceea ce m-a atras în scenariul lui Ion Băieșu și asta aș vrea să o pot reda pe ecran.

— Ați vorbit, și cu prilejul altor interviuri, despre cei doi eroi sus-amintiți. În multe din fotografiile luate în timpul filmărilor remarcă însă chipul unei fete de o frumusețe sobră. De ce nu spuneți nici un cuvînt despre ea?

— Ca să nu se creadă că filmul va avea neapărat o poveste de dragoste care să îndulcească totul, care să-i facă pe unii să spună „se termină cu bine”. E drept, în desfășurarea unor acțiuni intervine cu discreție o soră de spital, Ileana. În timpul filmărilor am dat mai multă

Există oare o curbă a genurilor artistice care, înregistrîndu-și maxima, descrește obligatoriu? Sau o modă capricioasă ce stinge răsuna-toare glorie ca să le reinvie, apoi, cu strălucire nouă, încărcată de faima — ușor nostalgică — a trecutului? Evoluția comediei cinematografice, sinuoasă și contradictorie stîrnește de multe ori astfel de întrebări. După „epoca de aur” a „slapstik”-ului american, a burlescului fantastic francez și a grotescului german, se pare că nimic nu va mai egala performanțele. Revăzute după trei decenii, comediele lui Chaplin, Buster Keaton, Max Linder, frații Marx rezistă cu succes, prin spontaneitatea gagului, inventivitatea, verva situațiilor, nervul ritmului nemaiatînsed după aceea. Culegerile antologice datorate lui Youngson (Vîrsta de aur a comediei, Cînd comedia era rege etc.) provoacă astăzi unor creatori adevărate complexe.

Veteran al genului, americanul Frank Capra, regizorul care l-a lansat pe Harold Lloyd, se întreba nu demult îngrijorat: „Ne-am dezobisnuit oare să ridem?” Dimpotrivă, îi răspunde, în cadrul unei discuții teoretice purtate în cîteva reviste de specialitate, un tînăr cineast francez care se consacră, cu inteligență, comediei moderne — Pierre Etaix (autorul spiritalului *Indrăgostitul*). Dar comicul a evoluat; astăzi

ridem din alte pricină, chiar dacă mecanismul gagului rămîne, în timp, același (o expoziție, o confirmare și „la chute” — căderea, cum numește Etaix deznodămîntul comic, poanta). Comicul modern e mai cerebral, mai elaborat, din păcate mai puțin accesibil, mai puțin popular ca în perioada de aur a filmului mut. La Keystone, Mack Sennett își realiza miniaturile de un act într-o singură zi de filmare. Gagul avea spontaneitate, se naștea pe platou; astăzi, Jacques Tati lucrează trei ani la o comedie de 10 acte. Etaix declară că nu improvizează niciodată la filmare: „Am întotdeauna în minte imaginea precisă a ceea ce vreau; pe platou apar doar detalii suplimentare, acel neprevăzut ce dă farmec filmului”. Întrebat (la o recentă întîlnire) de cineasții români, despre felul în care va realiza la Buftea coproducția româno-franceză — „Sărbătorile galante” — cunoscutul cineast René Clair reamintea butada sa celebră: „Filmul e gata: nu-mi rămîne decît să-l imprim pe peliculă”. Și, într-adevăr, scenariul prezentat studiorilor noastre de către regizorul francez prevede cu rigurozitate desfășurarea fiecărei situații comice și a celui mai neînsemnat — în aparență — detaliu. Verva se naște din replica verbală, minuțios cizelată, din relațiile — paradoxale — ale persona-

jelor între ele și ale personajelor față de situația absurdă în care se găesc în acest „război” de operetă. Am luat exemplul ca să demonstrez esența comicului '64 aparținînd — de data aceasta — nu unui modern navigator al „noului val”, ci unui clasic al comediei, care a parcurs pînă acum o interesantă evoluție; de la comicul fantastic al Parisului care doar-mea, la cel profund, de esență filozofică, din filmul realizat la Hollywood, S-a întîmplat mîine, pînă la satira modernă, de mare virulență socială, Tot aurul din lume, René Clair, a purtat comedia cinematografică prin toate zonele tematice și artistice posibile. Chiar dacă uneori preferăm rafinamentul baletului comic Millionul ori finețea psihologică a celor Doi timizi, peripețiilor — cam monotone — ale încăpătînatului țaran din Tot aurul din lume, un lucru e cert: comedia lui Clair înregistrează o radicalizare substanțială a direcției critice și o creștere a amplitudinii unghiului, a perspectivei tabloului social pus sub reflector.

În acest sens merită semnalate eforturile creatorilor englezi de comedie, mult mai ancorată astăzi în realitate, mai antrenată în critica moravurilor, a convenționalismului burghez, decît frații lor francezi ce cultivă un umor mai intelectual, adesea neaccesibil. De la pitorescul creionării unor tipuri co-

mice clasice: timidul îndrăgostit, personaj preferat al actorului Norman Wisdom (*Alerg după o stea*), la subtila analiză a unor complexe psihice: obsesia tehnică a neindeminaticului *Chinionist*, ingenuitatea catastrofală a *Spărgătorului* etc., sfera comediei moderne engleze se extinde; am vizionat filme ce ținteau în obsesia erotică a unor personaje din Nu-l loc pentru al treilea, o birocracia și tembelismul unor funcționari ai Scotland Yardului incapabili să stăvilească perfecționarea mijloacelor „tehnice” ale punșagilor Londrei (*Brațul nedrept al legii*). Această amuzantă satiră, întîmpinată cu succes în țara noastră, construită după toate legile (bune) ale comediei burlești (și de situații) nu lărgeste însă, decît sub raport tematic, perspectiva comediei moderne. Mai interesant, ca demonstrație artistică de înnoire a genului, mi se pare filmul american contemporan, desigur, nu în ansamblul lui. Filmele *Apartamentul* și *7 ani de căsnicie* ne-au dat prilejul să cunoaștem o subtilă investigație filozofico-socială întreprinsă de un cunoscut cineast, Billy Wilder, în care comicul atinge uneori rezonanțe tragice. El introduce personajul comic (ca și Chaplin, odinioară ori genialul Buster Keaton) într-o poveste reală profund dramatică, realizînd efecte ciudate, complexe, răscolitoare. În Apar-

Vîrsta de aur și de argint a comediei

consistență acestui personaj, schimbând, când a fost cazul, unele date ale scenariului. O cerea nu numai o anumită logică internă, ci și prezența cinematografică deosebit de expresivă a interpretei, studenta Luminița Iacobescu. Să revin însă la ceea ce spuneam la început: despre o poveste de dragoste propriu-zisă nu poate fi vorba; cel mult de un început, la care spectatorul se va gândi după ce a ieșit de la cinematograful.

— Fiind vorba de un film al cărui centru de greutate se află în analiză psihologică, bănuim că, în calitate de regizor, ați fost preocupat în mod deosebit de jocul actorilor. Vă cerem un lucru prea greu solicitându-vă să caracterizați, în câteva cuvinte, interpretarea dată celor doi — pacientul și medicul — de către Ion Besoiu și Silviu Stănculescu?

— Cu alte cuvinte, îmi cereți să

fiu primul cronicar al filmului. Nu, nu e ușor. Tot ceea ce pot să vă spun este că acum, când privesc ce-am filmat (peste 80% din metraj), mi se pare că cei doi actori sînt cum nu se poate mai potriviți pentru rolurile respective.

Oricine a văzut materialul filmat ori a asistat la scenele de lucru de la sanatoriul Balotești ori de la Combinatul chimic de la Brazi, îi dă dreptate regizorului; Ion Besoiu trece cu spontaneitate de la o stare sufletească la alta, este mînat de un veșnic neastîmpăr, fără să pară o clipă ușuratic. Personajul său are un farmec băiețesc cînd trebuie și un soi de impulsivitate gravă unde trebuie.

Celălalt interpret, Silviu Stănculescu (ale cărui pregnante calități de actor de cinema nu au fost, poate, îndeajuns de relevate de către presă

cu prilejul discutării filmului „La patru pași de infinit”), aduce liniștea și certitudinea de care simți că este nevoie atunci cînd tensiunea spiritelor tinde să se înfierbînte peste măsură. Este unul din acei actori de interiorizare care știe ce înseamnă joc reținut, cenzurat, dar care simte și momentul cînd gheața ar amenința să sleiască interpretarea.

Au mai rămas de turnat puține scene. La Buftea, în cabinele de post-sincronizare, lucrul este în toi. Echipa nu-și ascunde nerăbdarea de a vedea filmul omenește, de la început pînă la sfîrșit, nu pe bucățele. Lucru lesne de înțeles. Iar cel mai puțin răbdător este regizorul. Mai ales că, e cam grăbit, arzînd de dorul de a realiza noul său film... documentar: „Se caută o școală”.

M. MIHĂILESCU

PE PLATOURI ȘI ÎN CULISE

NU NUMAI FLORI, CI ȘI MUZICĂ. Anta Ekberg, sosind la Viena, unde urmează să înceapă turnarea unui nou film, a fost întâmpinată de o mică orchestră ai cărei membri, după cum se vede și din fotografie, au fost bucuroși că au prilejul să cînte în cinstea cunoscutei vedete (foto 1).

„CINE ȘI-AR PUTEA DORI CEVA MAI MULT?” — se întreabă revista suedeză „Morgenavisen”, comentînd o comedie muzicală a lui Arne Matsson — „Băieții în albastru” — în care „la tot pasul înfîlnești fete dragule, melodii fascinante și raze de soare strălucind deasupra

Mediteranei albastru” și care, adăugăm noi, este o adevărată producție internațională: muzica a fost adaptată, într-un stil modern, după o operetă ungurească, de către compozitorul norvegian Monn Iversen. Alături de actorii suedezi distribuția filmului cuprinde pe danezul Dirch Passer și pe membrii corpului de balet al Teatrului Național din Skoplje (filmul a fost turnat în întregime în Iugoslavia). Cine și-ar putea dori ceva mai mult? Poate cei (și știm bine, sînt foarte mulți aceștia) care nu pot uita emoționantul film, realizat cu ani în urmă, al lui Arne Matsson: „N-a dansat decît o vară”.

O BUCURIE PENTRU ADMIRATOARELE (ȘI ADMIRATO

RII) LUI GÉRARD BARRAY! Această fotografie a fost aleasă — din albumul său personal — de însuși popularul actor. O publicație franceză s-a adresat unui număr de 17 actori, cu o solicitare puțin obișnuită: fotografia pe care ei înșiși o consideră cea mai reprezentativă pentru personalitatea lor. Barry s-a oprit la aceasta (foto 2).

ACTRIȚA ANNIE GIRARDOT ȘI REALIZATORUL PHILIPPE CLAIR au obținut Premiul Georges Courteline pentru filmul „Délit et des claques”. MARCELLO MASTROIANNI se pregătește să apară pe scenă sub înfățișarea lui Rudolf Valentino într-un spectacol de teatru muzical.

În filmul „Tudor” abia am avut timp s-o observăm: avea un rol cu totul fugar, cel al Tincai. În filmul „Cinci minute de gîndire” Luminița Iacobescu își va face adevăratul debut.

O hunicuță, cea mai simpatică dintre hunicuțe; regizorul englez Alexander Mackendrick a ales-o drept personaj principal al comediei sale „Ucișagii de femei” (în fotografie: actrița Katie Johnson).

tamentul, de pildă, personajul creat de Jack Lemmon evolua în tiparele (de loc închistate) ale unui clasic erou comic care incasează, rînd pe rînd, palmele (morale) ale unei societăți egoiste, cinice, agresive. Dar cine e, pînă la urmă, cel ciștigat, în toată această bastonadă intelectuală modernă? Tocmai el: candidul, generosul, romanticul fi-

năr credul. Pentru că și-a păstrat, într-o societate plictisită, sterilă, incompatibilă cu fericirea, capacitatea de a fi fericit: adică de a avea încredere în oameni, în sentimente, în adevăr.

E aici o deplasare în cadrul aceluiași gen — de la comedie spre dramă, dar o dramă tonică, optimistă, cum e finalul Apartamentului sau deznodămîntul farsei (aparent burlești, în esență profund poetice) tot a lui Wilder, de care aminteam într-un număr trecut al revistei „Flacăra”: Unora le place cald. De data aceasta, în contextul amuzantei comedii burlești (iată că genurile pot fi reactualizate, cu o condiție: să atingi modelul clasic, depășindu-l pe un plan superior), regizorul american introduce un personaj cu o biografie tragică: cîntăreața alcoolică interpretată cu o grație tristă de regretata Marilyn Monroe.

Limitele — odinioară fixe — ale genurilor sînt depășite astăzi cu succes în arta cea mai tinăra dintre toate — cinematografia. Ceea ce reprezentase cîndva o revoluție în literatura dramatică (comedia amară a lui Pagnol, Mihail Sebastian sau teatrul — mai modern — ionescian) — revoluționează astăzi cinemedia. Lucrul acesta ni-l demonstrează cu strălucire comedile de un sarcasm tragic ale lui Pietro Germi: admirabilul Divorț Italian ori mai palida Sedusă și abando-

Cineaștii japonezi nu se dau în lături de la realizarea unor comedii a căror acțiune se scaldă în gaguri. Imaginea noastră înfățișează o scenă din filmul lui Hideo Suzuki „Wall-eyed Nippon”.

nată ca și violentele rechizitorii sociale de un umor „negru”, ades macabru, ale filmelor spaniole gen Plaudo, Calabuch etc. Desigur, procesul este în curs de definire și de aceea nu avem încă măsura adevăratelor sale valori. Un Keaton modern, care să îmbine ingeniozitatea peripeciei comice cu ascuțimea analizei psihologice și adresa satirei cu grația demonstrației comice, n-a apărut încă —

sau poate se ascunde pe undeva, încă nedescoperit.

Oricum, dacă la ora actuală piața mondială e invadată de pelicule de duzină ce crează comediei falsa reputație de „gen minor”, să nu neglijam cele câteva semne ce-i prevestesc, dacă nu o eră de aur, măcar una de argint în care să se înscrie nu succese izolate, ca astăzi, ci o producție pe scară largă.

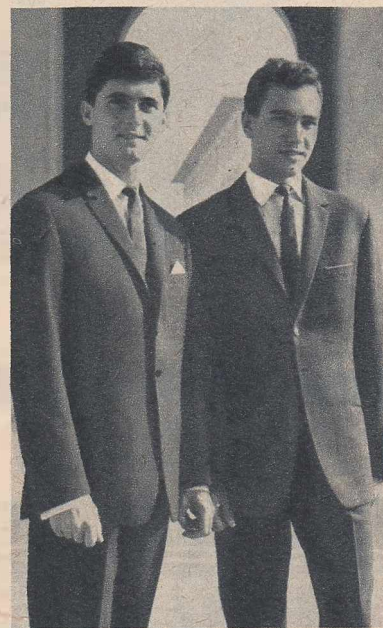
Allice MĂNOIU

a avea simțul modei

Neașteptat de punctuale la întâlnirea din prag de anotimp, ultimele numere ale revistelor „Moda” și „Modern” readuc în discuție situația (mai puțin trandafirică decât modelele de pe copertele celor două publicații!) din domeniul acelei ramuri a artelor decorative pe care o numim cultura vestimentară. Indulgența cu care întâmpinăm în urmă cu ani primele încercări în acest dificil gen publicistico-didactic — albumul cu modele editat la *Fabrica de confecții și tricotaje-București* sau colecția „Tiparul practic”, lansată de cooperarea meșteșugărească — nu se mai „poartă”. La mai multă exigență ne invită nu numai evoluția gustului public, ci însuși nivelul actual al celor două publicații, cu haina lor grafică frumoasă și cu evidentă lor tentativă de a se autodepăși.

CÎND IEI ÎN MÎNĂ REVISTA „MODERN”...

...constați că într-adevăr ea ar putea susține în mod decent comparația cu un jurnal de modă de nivel mediu din străinătate. Și aceasta atât ca aspect, cât și prin stilul modei pe care o promovează, începînd chiar cu coperta, elegant compusă, care evidențiază drept caracteristic pentru moda primăverii '65 un taior creat la *Arta modei*; este vorba despre o variantă

1

2

3

4

7

1 Pe coperta revistei „Modern”, o ținută preferată de multe femei, costumul „stil Chanel” într-o interpretare izbutită (creație — Arta modei).

2 Două taioare din colecția F.C.T.—București sintetizează tendințele modei actuale — simple și confortabile — promovate de creatorii noștri din industria ușoară.

3 Bleumarin cu alb, o combinație clasică și mereu la modă, prezentată de revista „Modern”.

4 Un text clar și edificator însoțește pagina din revista „Modern” consacrată costumelor bărbățești realizate la F.C.T.—București.

5 N-ar fi oare timpul să se renunțe la asemenea draperii prezentate de revista „Moda” drept „elegante rochii de interior”?

6 Nu! Asemenea modele lipsite de gust, asemenea atitudini sofisticate nu pot fi prezentate drept prototip al eleganței actuale! (Revista „Moda”).

7 Concepția despre eleganță a revistei „Moda”, ancorată undeva în jurul anilor '30, cu tipul vampeii fatale, drapate în dramatice văluri negre, nu mai corespunde gustului nou în modă.

— interesant rezolvată în colorit și garnitură — a mult apreciatului și confortabilului „costum Chanel”. Cu acest model revista se plasează de la prima impresie pe făgașul modei actuale, care se îndreaptă către o eleganță sobră și funcțională, adaptată imperativelor vieții cotidiene, către o stilizare dictată de ponderea specifică, mereu în creștere, a confecției industriale în raport cu aceea manufacturată.

Ca organ al Ministerului Industriei Ușoare, e normal ca revista „Modern” să militeze pentru o modă practică, simplă și tinerească, pentru o modă ușor de rezolvată prin mijloacele tehnologiei industriale. Majoritatea modelelor oferite de întreprinderile producătoare de îmbrăcăminte demonstrează că o asemenea concepție asupra modei nu presupune în mod obligatoriu monotonie și sărăcie. O demonstrează jonglind cu abilitate în jurul citorva idei de bază ale modei sezonului: pentru zi, rochia tub netăiată în talie, rochia sarafan sau rochia gen chemisier (amintind cămașa bărbătească); pentru tior, „chanelul” necambrat (fără guler, rotunjit în jurul gâtului) sau croiala clasică, semicambrată, cu guler și revere și încheiată la un rînd sau două rînduri de nasturi; iar pentru pardesiu, linia dreaptă sau redingota în diferite variante. Pot fi citate în acest sens paginile prezentând variantele pardesiului în acest sezon (pag. 6—7), tăioarele realizate la *Mondial*-Satu Mare (pag. 9) și cele semnate de *F.C.T.-București* (pag. 16 și 41) ca și ansamblul compus din blazer și vestă roz cu fusta în carouri (pag. 13), rochiile și costumele de tricot prezentate de fabrica *Tinăra gardă*, ca și impermeabilele semnate *Arta modei* și *F.C.T.-București*.

A AVEA SIMȚUL MODEI...

...înseamnă a alege cu un ochi sigur, dintre multiplele sugestii ale modei, acele tendințe care au șanse să se impună prin accesibilitate și naturalitate, lăsînd deoparte tot ce depășește măsura, tot ce siluiește natura. Un costum ca acel prezentat de *F.C.-Arađ* (pag. 4) cu pelerina care împiedică mișcarea mîinilor sau un model ce îngreuiază silueta, ca rochia nervurată realizată la *Arta modei* (pag. 10), nu pot atrage prea multe sufragii. Așa cum nu prea au șanse să placă pardesiul pepit (pag. 5) și tiorul roz cu rever de mătase (ultima copertă), care adaptează în mod hibrid și neinspirat elemente ale stilului „Chanel”.

Efortul revistei „Modern” de a-și educa cititorii, de a-i orienta asupra caracteristicilor modei actuale nu se rezumă la textul — poate prea sumar — care deschide revista. Schițele de tendință, completate cu tiparele din suplimentul tehnic, alcătuiesc un „material didactic” valoros și la zi. Aceluiași rol îi răspunde și pliantul cu schițe desenate, care oferă soluții concrete diverselor probleme vestimentare puse de vîrstă, siluetă, împrejurări. Paginile fotografice sînt însă insuficient valorificate în slujba educației estetice. Grupate pe criteriul întreprinderii producătoare (chiar atît de drastice să fie imperatiile publicității?), modelele nu pot fi decît rareori interesant prezentate pe o idee tematică. Cînd se întîmplă astfel, ca în pagina 8, cu modele ilustrînd tema „bleumarin cu alb” sau în pagina 37, consacrată costumelor bărbătești elegante — rezultatele sînt evi-

dente și intenția educativă mai eficientă.

Cultura îmbrăcămîntei se manifestă în primul rînd prin caracterul organic — și perfect adaptat la împrejurare! — al ținutei vestimentare în ansamblul ei. Nu se poate, așadar, considera desăvîrșită compoziția costumului fără accesoriile perfect armonizate. Fotografînd însă multe din modelele de pardesie și tăioare fără pantofii, pălăria și poșeta asortate, revista nu-și îndeplinește în întregime chemarea educativă. Dar poate că această lipsă e de imputat mai puțin revistei „Modern”, cît industriei însăși care ne rămîne datoare la capitolul accesorii.

FOTOGRAFIA DE MODĂ — ARTĂ RIGUROASĂ

Din păcate, asemenea circumstanțe atenuante nu pot fi acordate și revistei „Moda”. Cui, dacă nu acestei publicații a Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești, i s-ar fi putut pretinde să ofere creații originale și organic compuse? Cine mai dispune de posibilitatea de a apela la măiestria celor mai buni meseriași și fără nici una din constrîngerile legate de producția industrială în serie? Cu asemenea atuurii, creatorii s-ar fi putut manifesta nestingheriți. Dacă existau. Se pare însă, după cum se prezintă „creațiile” popularizate de revista „Moda”, că avem de-a face aci (publicația e editată

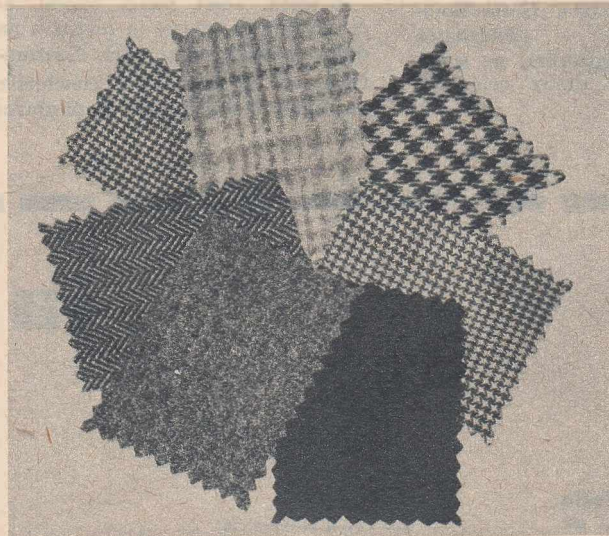
de cooperativa „Casa de modă”) cu o seamă de croitori excelenți — multe piese sînt ireproșabil executate — dar nu și cu un colectiv de creatori adevătați ai unei concepții artistice moderne. Nu vrem să ignorăm — firește — specificul activității lor: deservirea unei clientele mai restrînse, care își impune uneori gustul pentru o eleganță ostentativă, originală cu orice preț. Plasîndu-se însă la remorca acestui, să-i zicem, gust, „Moda” îl vehiculează intens: prezentă în cabinele de probă ale *tutuor* cooperativelor de croitorie din țară, ea ajunge să ofere unui număr imens de consumatori drept chintesență a modei de primăvară '65 asemenea elucubrării hibride ca ansamblul de pe coperta revistei — un pardesiu de tweed roz purtat peste o rochie crem cu niște aplicații sîngace de dungii și lalele roșii și completat cu o pălărioară din celofan argintiu! — sau ca rochia din două culori de jerseu cu aplicații de frunze din mătase imprimată. Ce să mai vorbim despre rochiile de gală care pledează pentru o concepție despre eleganță ancorată undeva în jurul anilor '30, cu tipul „vampei fatale, drapate în dramatice văluri negre (modelul nr. 3841) sau unduind într-un ansamblu de satin imprimat... ca blana de leopard (nr. 3842)! Preluînd fără discernămint și — să-i spunem pe nume — fără cultură elementele cele mai absurde din moda străină, combinîndu-le în

mod arbitrar, copiînd în mod servil fotografierea atitudinilor manechinelor din „l'Officiel” sau „Vogue”, se ajunge la momente de prost gust ca „femeia în pliseuri roz” sau cele două drapele prezentate drept „elegante rochii de interior”. Ne îngrijorează gîndul că unele fete tinere care — o știm cu toții — visează în taină să semene cu frumusețile de pe revistele de cinema sau de modă, și-ar putea lua drept model manechinele din revista „Moda”, în rochie cu broderie artistică sau cu trandafirași din voal! Să ne întîlegem: nu este vorba de tinerele prezentatoare, cărora nu le lipsește nici grația, nici o anumită eleganță naturală. Avem însă în vedere modelele prezentate, regia fotografiei de modă și prezentarea grafică, ce pornesc de la o concepție vetustă, dulceagă. Gesturi nefirești, expresii arogante, iluminatie dramatică, abuz de flori de măr și magnolii, un întreg decor aparținînd fotografiei de atelier de altădată, țin de o estetică depășită, străină de stilul modern al vieții noastre. Caracteristicile fotografiei actuale sînt dinamismul, echilibrul, măsura; ar fi așadar timpul să se părăsească formele învechite și să se întemeieze gustul nou în modă pe noțiunea ce stă la baza conceptului însuși de modă, chiar de la obîrșia latină a cuvîntului (modus-măsură). Nu degeaba spunea și bătrînul Horatîu: „Est modus in rebus...”

Ana ROMAN

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cîteva sugestii pentru îmbrăcămîntea bărbătească

Tovarășe Alexandru Ciobanu, iată, vă satisfacem dorința și publicăm în numărul de față cîteva sugestii pentru îmbrăcămîntea bărbătească. Reținem mai întîi că moda actuală recomandă cu precădere sacourile la un rînd, ușor cambrate în talie și cu șlițuri în mijlocul spatelui sau la cusăturile laterale, cu reverul mai lung și răsfrîngerea lui mai adîncită. Pantaloul e ceva mai larg decît pînă acum și se poartă cu sau fără manșetă. În materie de stofe, favoritele rămîn în continuare țesăturile fantezi, ca-

rourele de diferite dimensiuni, pepitul, tweedul, dungile fine etc., iar culorile la modă sînt nuanțele de maro, de castaniu-auriu, gri-inchis, gri. Adolescenților și bărbaților tineri le recomandăm sacourile fără guler, vestoanele din stofă combinată cu jerseu, iar pentru vară, binecunoscutele cămăși-bluzon.

Și acum, răspunsurile la cele cîteva întrebări precise ale dv.

1) Da, se poartă (din nou!) bretelele, dar nu la vedere, ci numai sub haină sau —

dacă e vorba de un bluzon purtat peste pantalon — sub bluzon.

2) Vestele continuă să rămînă la modă, fiind un accesoriu vestimentar elegant, vesta poate fi confecționată și dintr-un alt material decît cel al costumului, însă armonizat coloristic. Firește, se poartă mai ales la ocazii, dar și la o ținută de după-amiază sau sport; la un sacou din tweed — de exemplu — o vestă monocromă din velveton sau o stofă subțire într-o nuanță asortată.

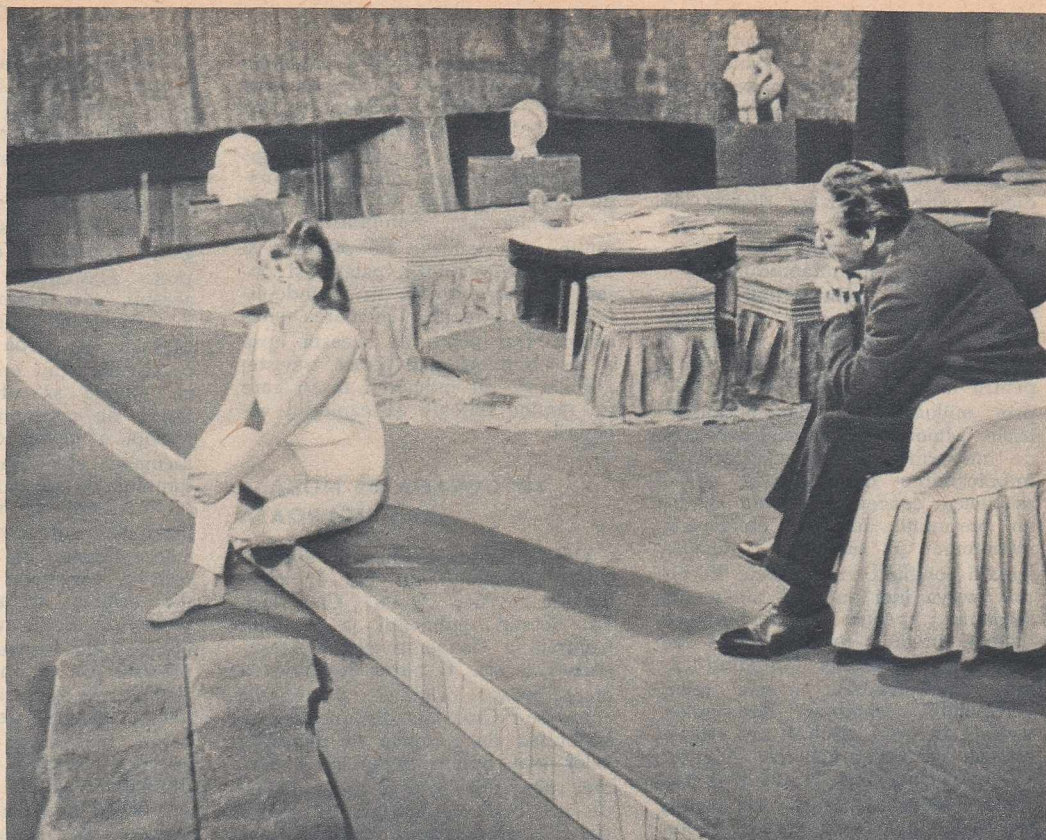
3) Cravatele mai înguste sînt recomandabile în special la o ținută de seară.

4) Se poartă în continuare — în sezonul călduros — cămașa albă și cravata neagră. De preferință, pantalonul să fie într-o nuanță închisă.

5) În zilele călduroase — și mai ales pe litoral — bărbații pot purta sandalele fără ciorapi.

6) Accesoriile decorative nu se par cu totul nepotrivite unei ținute vestimentare decente.

Un atelier artistic... pe scenă. G. Kovács, artist al poporului, în rolul sculptorului Manole Crudu. Spectacolul cu „Moartea unui artist”, jucat de Teatrul maghiar de stat din Cluj (în regia lui O. Rappaport) sugerează valențele artistice ale acestui colectiv.

decada: provincia și capitala

Provincie: teritoriu în afara Capitalei.

Provincialism: mentalitate care ține de locuitorii din afara Capitalei.

Să fie exacte definițiile dicționarilor? Cele geografice, da.

Cele cu implicații teatrale — nu!

Pentru că în acest început de vară teatrele din provincie vor încerca să ne arate — și poate or să ne convingă — că granița dintre Capitală și provincie, în artă, devine tot mai imperceptibilă.

În acest început de vară ne vom întâlni deci la o adevărată sărbătoare a teatrului românesc, o trecere în revistă a celor mai bune realizări ale sale, confirmând nivelul general atins de această artă în țara noastră.

Ne aflăm încă sub impresia emoțiilor pricinuite de lectura cronicilor pariziene care elogiază turneul românilor pe malul Senei: Teatrul de Comedie la Teatrul Na-

țunilor. Primele 9 cronici. Excelente. Arta noastră scenică s-a afirmat strălucit în configurația artei mondiale!

În această lumină, către acest climat creator se îndreaptă de o bună bucată de vreme strădaniile unor diverși creatori, de generații diferite, abordând uneori stiluri diverse, folosind variate mijloace de expresie, dar urmărind cu toții un unic obiectiv: o artă teatrală dedicată omului epocii noastre socialiste, o artă străbătută de umanism și mesaj partinic.

Și iată „asaltul” provinciei spre Capitală la acest festival, denumit *Decada teatrelor dramatice*. Diversitatea repertoriului — de la Shakespeare la V. I. Popa, Horia Lovinescu și Osborne — diversitatea de generații a regizorilor, ne sugerează o întâlnire dintre cele mai plăcute.

Vom cunoaște sau vom reîntâlni colective ce și-au afirmat personalitatea, maturitatea expresiei lor scenice — ca teatrul din Timișoara, ce nu-și dezmente atracția, laudabilă, pentru „premierele pe țară” (și de astă dată „Răzbunarea suflerului” de V. I. Popa e o pildă); Teatrul Național din Cluj a cărui prezență artistică a fost unanim salutată pentru „Constructorul Solness” sau Teatrul Național din Craiova care ne înfățișează „Othello”; nu lipsesc nici două tinere colective entuziaste, mereu în căutarea unor forme de reprezentare cât mai moderne, mai sugestive: Teatrul de stat din Piatra Neamț și cel din Satu Mare.

Evident, acest peisaj teatral, această bogată trecere în revistă e nu numai plăcută, ci și utilă. Confruntările vor fi revelatorii, concluziile vor îmbia la noi căutări, la păstrarea

acelei neliniști fără de care nici o creație nu trezește în inima spectatorului o vibrație similară cu cea a primului gong de pe scenă.

Pentru că ne interesează în mod deosebit modalitatea în care dramaturgia lui Horia Lovinescu e primită pe trei scene (la Petroșeni — „Citadela sfărâmată”; la Galați — „Surorile Boga”; iar la Teatrul maghiar de stat din Cluj — „Moartea unui artist”) și totodată felul în care artistul poporului Kovács creează rolul principal din piesa prezentată la Cluj; mijloacele prin care Ion Cojar a transpus scenic, cu o fantazie bogată, mesajul poetic al Ecaterinei Oproiu transmis prin piesa „Nu sînt turnul Eiffel”; ne interesează evoluția ascendentă, ca regizor, a tînărului critic Emil Manțric, creator la Ploiești al spec-

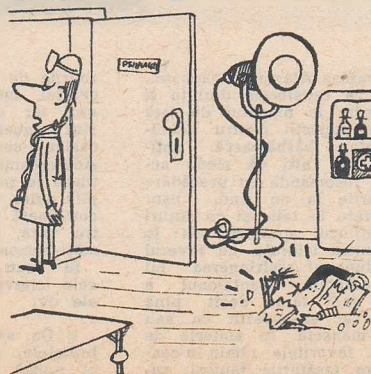

— Curaj! Soția te înșală cu un biciclist...

— Care din dv. este clocăni-toare!...

— Să poftescă pacientul cu complexe de cîrțită...

—... Și de cînd te crezi cal!

la psihiatru

UMOR DE PESTE HOTARE

Un teatru care ne-a obișnuit cu premierele pe țară: Piatra Neamț. Infirmand titlul poeticei piese a Ecaterinei Oproiu („Nu sînt turnul Eiffel”) cei doi interpreți principali, Eugenia Dragomirescu și I. Ogășanu, sînt la... înălțime și la propriu și la figurat. Același lucru se poate spune și despre realizatorul spectacolului — Ion Cojar (care nu apare în fotografie).

tacolului „Zoo” de Vercors. Schimb de experiență — dar nu numai atît.

Lupta împotriva inerției — poemul lui Labiș — a devenit aici lupta împotriva „provincialismului” — înțeles ca desuetudine, praf pe decor, rugină și rutină în versiune regizorală.

Ce fac regizorii noștri din provincie ?

Îi vom vedea în multe din cele 13 (în teatru superstițiile nu-și au locul) spectacole.

Ce au devenit tinerii absolvenți ?
Îi vom vedea „la lucru” în toate cele 13 spectacole !

Păcat că nu ni se oferă însă mai mulți autori tineri, mai multe piese originale, îndrăznețe, izbutite. În sfîrșit, poate e greu să se realizeze toate, deodată !

Dar decada nu e prezentată numai de provincie.

„Gazdele”, începînd cu Teatrul Național și terminînd cu Teatrul „Barbu Delavrancea”, ne vor înfățișa ceea ce au realizat mai bun în ultima vreme.

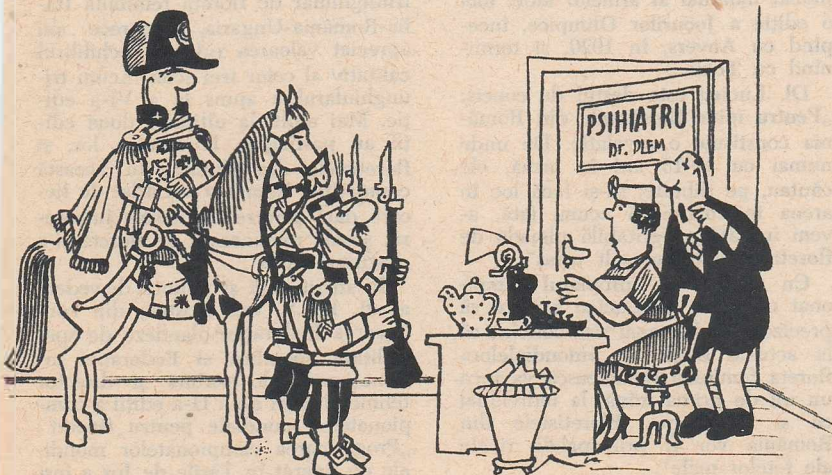
Sperăm că schimbul de politețe dintre „gazde” și „invitați” va fi nu formal, ci în folosul publicului.

Decada vă invită, așadar, să ne întîlnim cu tot ceea ce s-a realizat mai bun în teatrul românesc în ultima vreme. O întîlnire pe care o așteptăm deopotrivă, actori, regizori, scenografi, critici și mai ales spectatori.

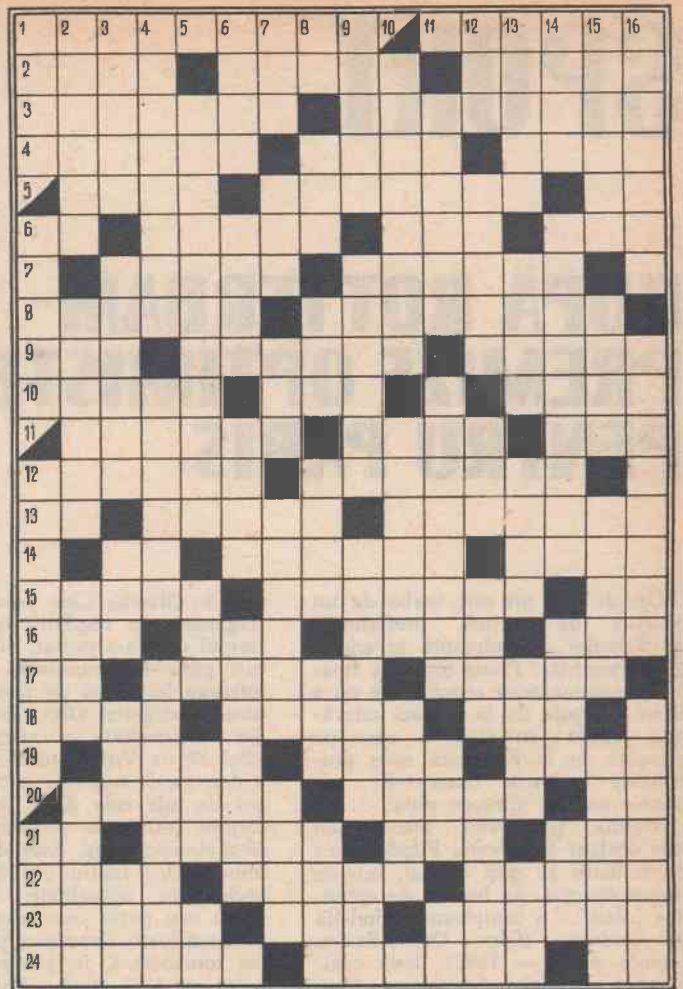
Și nu ne putem dori altceva decît ca decada să dureze... o întreagă stagiune.

Ca nivel calitativ, ca realizări, ca interes din partea publicului, ca un fapt tipic pentru arta noastră nouă.

A. I. P.

— Soră, nu-l pierde din ochi pînă cînd telefonez eu...

BUNĂ DISPOZIȚIE

16
24

ORIZONTAL : 1) Provoacă risul — Și ea provoacă risul... 2) ...și el provoacă risul — ... iar el nu iubește risul — Scriitor clasic rus, autorul povestirii „Cînd te întreci cu gluma”. 3) Reprezentații teatrale cu cîntece, dansuri și glume — De risul lumii (pl.). 4) Dans modern, un fel de du-te-vino — Aperitiv la sprîț — A sufla ușor, vorbind de vînt. 5) Erou troian — Fragili — Conjunție pariziană. 6) Teme ! — Împărat indian (1542—1605) — Diminutiv feminin — Refren din concertul luncii. 7) Antipodul buneii dispoziții — A se veseli. 8) Adevăruri — Farmecul „Perinței” (pl.). 9) Repriză la jocul de volei — Personaj folcloric, glumeț și pozitiv — Exclamații de bucurie. 10) Clipite — Curs de apă — Lipsit de stamine și pistil (bot.). 11) Muzică... distractivă — Animale... vesele — A chui. 12) Pulsează de viață — În bună dispoziție (fem.). 13) Notă muzicală — Locuitoare din Olimp — Personaj din opereta „Văduva veselă” de Lehar. 14) 3,14 — Jucat în ritm de dans — Oră. 15) Expresie a veseliei — Vin... cu bună dispoziție — Bec ! 16) Răsărit — Umede — Vehicule citeodată algerice — Rîu mult cîntat de... olteni. 17) În lanț — Ca mîngea (masc.) — O față-i ride și alta-i plînge (mit.). 18) Cîtuși de puțin vesele, ba dimpotrivă — Autorul cîntecului „Salut voios de pionier” — Holdă. 19) Rîu în Germania — Continent — Problemă distractivă. 20) Sîrînesc risul prin înfățișarea lor — Scriitor german, autorul volumului „Jocul vesel de culori” — Aluminiu. 21) Mai scurt decît Alecu — Ciobani — Prefix pentru viață — Campioni. 22) Glumă moldovenească — Joc cu bani și pe bani — Neprelucrate. 23) Unde te simți cel mai bine — O bați să priceapă iapa — Vestit parc venit de distracții. 24) Personaj întotdeauna bine dispus, dintr-o operă de Mozart — Ris forțat — Cute !

VERTICAL : 1) Spectacol din care clovnii sînt nelipsiți — Presă pentru ștrivit strugurii — Indrăgostit — Autorul unei opere de astronomie în limba latină (sec. X). 2) Scriitor clasic de limbă idiș, autorul povestirii „Amîndoi au ris” — Scopuri — Autorul poeziei „La hanul tinereții” — Se-nvîrtesc... cîntînd. 3) Jilav — Te face uneori să rîzi, altele să plîngi — Interjecție — Haină — Glumă cinematografică. 4) Boală la cabaline și bovine — Farmec, frumusețe, incîntare — Nu prea ride (fem.). 5) Marele autor al piselor „Nevestele vesele din Windsor”, „Comedia erorilor” ș.a. — Rocă vulcanică — Supărare (reg.) — Acăr ! 6) Fată care gătește mireasa (reg.) — Comedie de Mașakovski — Călătorie cu întoarcere la punctul de plecare — Zeița care l-a prefăcut pe regele Lynkeus în ris (mit.). 7) Curelușe de meșină — În dublu exemplar este titlul unei comedii muzical-coregrafice, producție a cinematografului american, care a rulat cu succes pe ecranele noastre — Strigătul corbului — Focare de veselie în timpul vacanțelor, pentru elevi și studenți — Aruncînd mărul discordiei între meseni, la nunta lui Peleu cu Thetis, a stricat buna dispoziție a nuntașilor. 8) Ciolan — Fruct — Pronume — Magazie portuară — Interjecție — Pictor român. 9) Început de veselie — Petreceri cu dans — Îți creează bună dispoziție (pl.) — Patrupe de tracțiune. 10) Cîntec... regional — Sîrînită — Joc popular îndrăcit. 11) Autorul melodiei „Flautistul vesel” — Mese vesele (pl.) — Diviziuni de timp — Pentru (abr.). 12) Măsura lui Cuza (pl.) — Autorul poeziei „Veseliie” — Localitate în U.R.S.S. — Adevărat — Se distrează moderat. 13) A cînta cu vocea tremurată (reg.) — Excepțională (fig.) — Garofițe (reg.) — Preț obligatoriu — Bine... bine dispus. 14) Sat în raionul Tg. Mureș — Clasic al comediei românești, jucat astăzi în toată lumea, autorul schitei „Moment distractiv” — Toată lumea-i a lui — Afară din tenen de sport. 15) Șirag — Nicovală — Poet român, autorul poeziei „Risul” — Zeița dragostei și a veseliei din mitologia egipteană. 16) Te transportă în al șaptelea cer... — Luceafărul poeziei românești, autorul versurilor „Și mi-i ciudă cum de vremea / Să mai treacă se îndură, / Cînd eu stau șoptind cu draga / Mină-n mină, gură-n gură” — Clasic al dramaturgiei franceze.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare : IUM, ASAF, HUTA, IHOD, AKBAR, BASTET.

SPORT

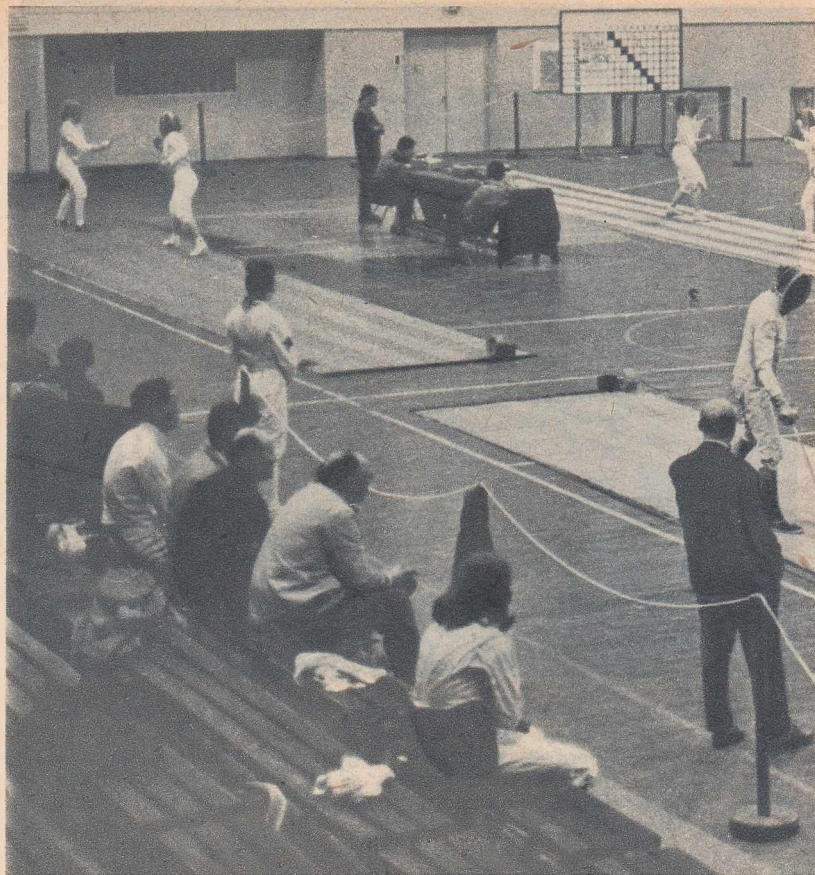
DUPĂ ROTTERDAM- PREMIZE OPTIMISTE PENTRU PARIS

Ori de câte ori este vorba de un concurs de scrimă, preferințele spectatorilor se îndreaptă invariabil către floretiste. Prima manșă a finalelor campionatelor republicane nu a făcut excepție de la această adevărată regulă; în ziua în care pe planșele de la Floreasca erau programate asalturile floretistelor, tribunele au fost aproape pline.

Atenția publicului bucureștean este desigur justificată. Fiindcă nu-i puțin lucru să poți urmări, într-un singur concurs, un buchet de autentice „stele”: o campioană mondială de seniore (Olga Orban-Szabo, Buenos Aires — 1962), două campioane mondiale de tineret (Ana Ene, Gand — 1963 și Ecaterina Iencic, Rotterdam — 1965) și, alături de ele, Ileana Drîmbă, vicecampioană mondială, în două rânduri, anul trecut la Budapesta și de cu-

rind în Olanda. Cele patru reputate trăgătoare au răsplătit din plin interesul ce li s-a purtat, oferind asalturi pline de acuratețe, etalindu-și întreaga lor gamă de procedee tehnice. A strălucit Olga Orban-Szabo, dar în imediata ei vecinătate s-a aflat Maria Vicol, „umbra” ei, cum o denumesc, sugestiv, antrenorii. De ani de zile cele două floretiste își dispută întâietatea pe plan național, se războiesc aprig. Este deosebit de îmbucurător faptul că Maria Vicol revine în actualitate (după un sezon mai puțin concludent) într-un moment foarte important pentru scrima românească, în preajma examenului nr. 1 al anului, Campionatele mondiale de seniori.

Concursurile din ultima vreme, cel desfășurat la Como, unde floretistele noastre au ocupat un loc III (prin Maria Vicol) și același loc pe na-

Pe planșele de scrimă ale recentelor campionate republicane (prima manșă) desfășurate în sala Floreasca.

ționi și cel mai recent de la Paris, dotat cu Cupa Jantie, unde trăgătoarele țării noastre Olga Orban-Szabo și Maria Vicol au ocupat locurile II și respectiv III (din 64 concurente), aduc cu acuitate în discuție o problemă larg dezbătută în cercurile specialiștilor străini. Confirmă oare floreta feminină românească înalta ei clasă? Are ea o valoare constantă și bine determinată? Poate fi pusă ea pe același plan cu cele mai avansate din lume?

Răspunsul la toate aceste întrebări l-am solicitat unor specialiști, care au urmărit evoluția floretistelor țării noastre în toate marile concursuri desfășurate în anii din urmă.

Pentru început să dăm... cuvîntul dl. Alphonse Lucien, antrenorul echipei feminine de floretă a Franței. E un vechi specialist, care și-a sărbătorit nu demult o jumătate de secol de activitate pe planșele de scrimă; nu i-a scăpat nici un campionat mondial al armelor albe, nici o ediție a Jocurilor Olimpice, începînd cu Anvers, în 1920, și terminînd cu Tokio...

Dl. Lucien este destul de concis: „Pentru mine floretistele din România constituie o revelație. De unde numai cu 10-15 ani în urmă, ele căutau, pe dibuite, să-și facă loc în arena internațională acum, iată, avem în față o veritabilă pleiadă de floretiste. Este un salt uriaș”.

Cu referire la apropiatul campionat mondial, dl. Lucien a ținut să precizeze: „Personal sînt convins că la actuala ediție a «mondialelor» floreta feminină românească va juca un rol de prima mîină, la individual ca și la echipe. Floretistele din România vor fi principalele rivale ale fetelor mele”.

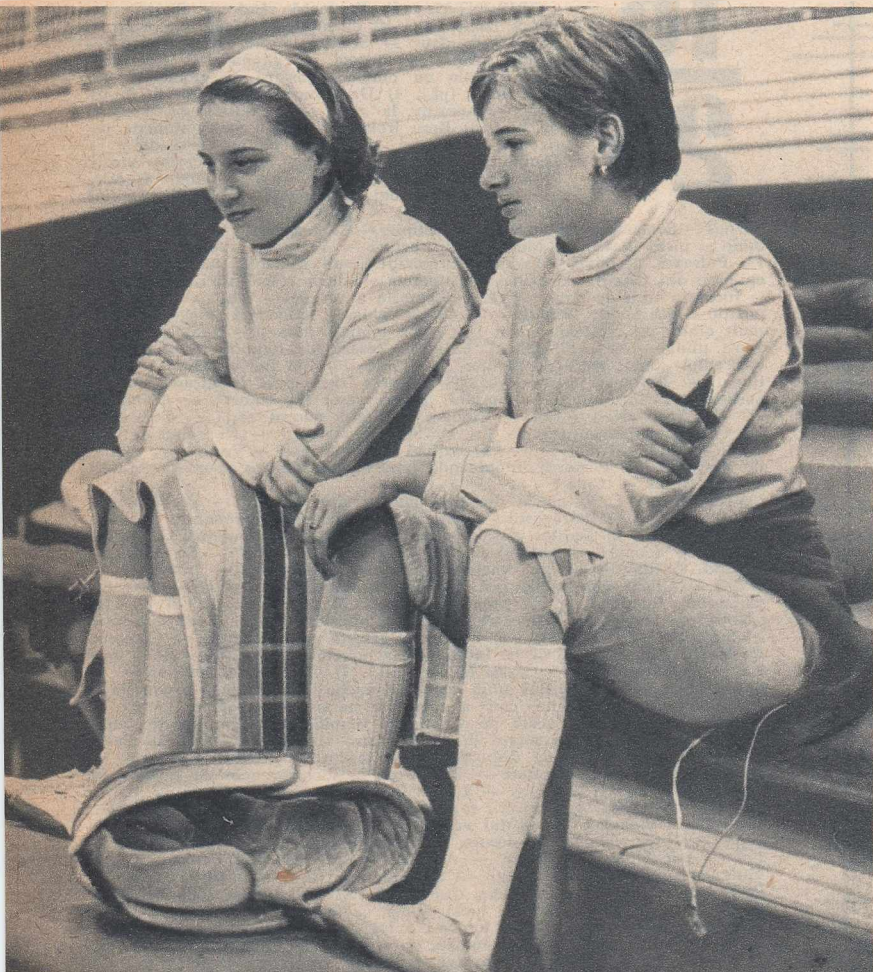
Iată și opinia dr. Lajos Torday, fostul președinte al Comitetului de organizare a primei ediții a campionatelor mondiale de scrimă pentru

tineret de la Budapesta, antrenor și cunoscut arbitru internațional: „Școala feminină de floretă din România a ajuns să fie printre cele mai temute din Europa și chiar din lume. În sprijinul acestui adevăr pledează rezultatele româncelor obținute la marile competiții din ultimul deceniu, campionate mondiale și jocuri olimpice, începînd cu Melbourne, în 1956 (cînd Olga Orban s-a clasat pe locul II, după englezoaica Sheen — n.n.).

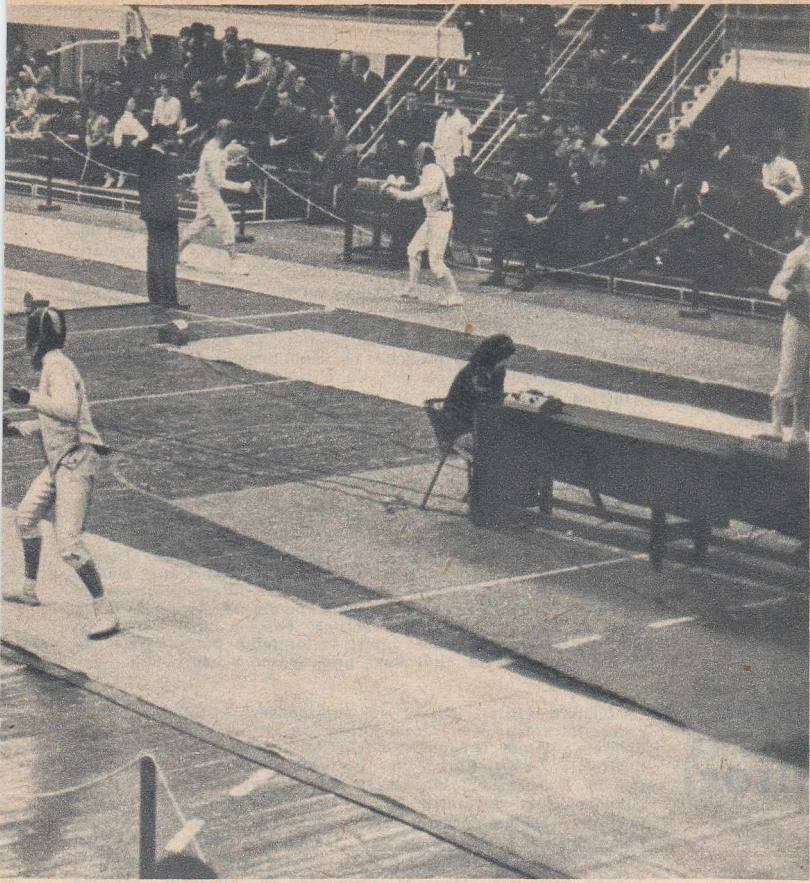
Dr. Torday cunoaște bine realitățile scrimei feminine din țara noastră: „În cluburile și asociațiile sportive din România există azi multe elemente de rezervă, tineri și tinere care după ani de pregătire forțează porțile consacrarii. De aici garanția că floreta feminină românească își va menține și chiar îmbunătăți pozițiile cucerite”.

Un alt interlocutor, dl. Gian Carlo Brusati, specialist ce face parte din conducerea Federației italiene de scrimă, fost membru în aproape toate juriile ultimelor ediții ale campionatelor mondiale și olimpice, spune: „Sînt unul dintre cei care au susținut ideea organizării concursului triumfiular de floretă feminină Italia-România-Ungaria, deoarece am apreciat valoarea ridicată, echilibrul calitativ al celor trei școli. Acum triumfiularul a ajuns la a VI-a ediție. Mai mult, la ultimele două ediții au participat, la cererea lor, și floretistele din Franța. În această competiție, România s-a aflat de fiecare dată printre fruntașele întrecerii, școala românească de floretă și-a confirmat tăria”.

În sfîrșit, iată și punctul de vedere al dl. H.P.S. van Oosten, din conducerea Federației olandeze de specialitate, membru al Federației internaționale de scrimă și director tehnic al celei de-a II-a ediții a campionatelor mondiale pentru tineret: „Programarea campionatelor mondiale de tineret în Țările de Jos a fost de bun augur culorilor românești; Gand și Rotterdam au coincis cu tot atîtea victorii ale școlii românești de scrimă. Și acum ca și în alte ocazii

Campioana mondială de seniore din 1962, Olga Orban-Szabo și actuala campioană mondială de tineret, Ecaterina Iencic, în pauza dintre două asalturi la prima manșă a „republicanelor”.

floretistele din România mi-au lăsat o excelentă impresie”.

În legătură cu viitorul apropiat, dl. Oosten s-a pronunțat astfel: „Sînt convins că despre floretistele României vom mai auzi vorbindu-se elogiios”.

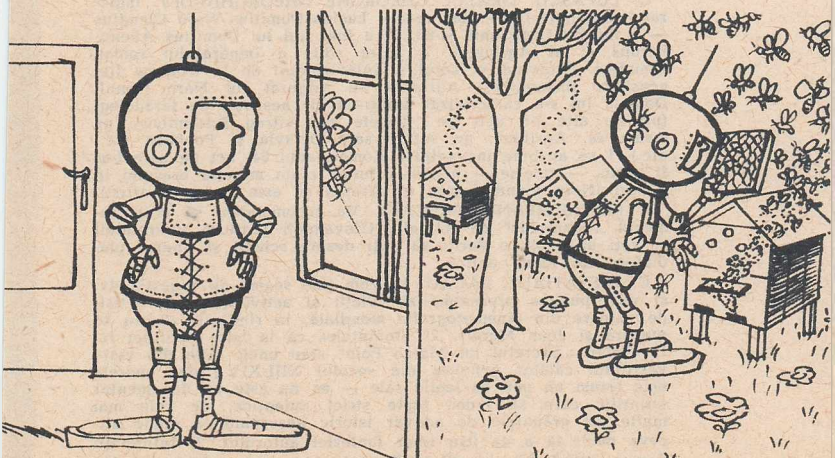
Specialiștii amintiți mai sus au scos în relief valoarea floretistelor României. N-au amintit însă și despre unele scăderi ale trăgătoarelor țării noastre, despre acele oscilații atît de supărătoare, ca la J.O. de la Tokio îndeosebi. În Japonia, deși reprezentantele României au terminat întrecerea în plutonul frunțas, ele nu au oferit satisfacții depline. S-au găsit scuze, justificări. Adaptabilitate dificilă, formulă de concurs neobișnuită, arbitraje nu totdeauna obiective. În parte, aceste circumstanțe nu sînt de neglijat. Dar pentru a le preveni — pentru că de ele ne vom mai lovi indiscutabil și în viitor — trebuie să folosim și... anti-

dotul: o pregătire multilaterală, mobilizare psihică deosebită și adecvată și o gândire tactică desăvîrșită. Așa cum au dat dovadă la Rotterdam Ecaterina Iencic, Ileana Drîmbă și chiar și Marina Stanca (locul 5). În acest sens Rotterdamul ne poate oferi premise optimiste pentru viitor. Viitorul însemnînd, de fapt, marele examen de la începutul lunii iulie, din capitala Franței — Campionatele mondiale de seniori.

Tiberiu STAMA
Fotografii de Paul ROMOȘAN

P.S. În paranteză fie zis, antidotul de care aminteam ar prinde bine și băieților — floretiștilor, spadasiștilor și sabrierilor. Se pare că cel puțin floretiștii țin seamă de aceasta dacă ne gîndim la recenta victorie înregistrată de ei în cadrul Concursului internațional de la București, în confruntarea cu echipa Uniunii Sovietice, campioană olimpică.

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

CUPE
FRUCTIERE

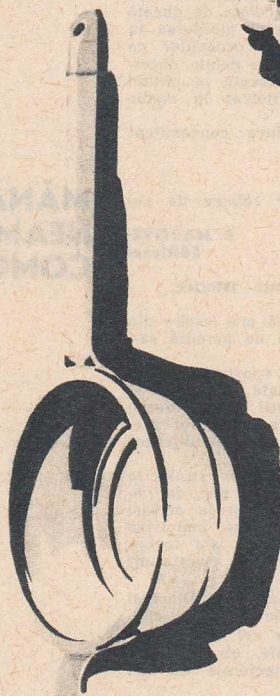

TĂVI PENTRU SERVICI

COȘULETE DE PÎIN

STRECURĂTORI

DIN TABLĂ INOXIDABILĂ

ELEGANTE

PRACTICE

DURABILE

PRODUCE

STRADA
FÎNTÎNICA
Nr. 38
BUCUREȘTI

dialog cu cititorii

„Cu cât ar crește nivelul apelor oceanice dacă s-ar topi ghețurile polare? Unul din noi (D. Agache) afirmă: cu aproximativ 17 m! Celălalt susține: cu 2-3 m! Care este adevărul?”

A. TODIRESEI și D. AGACHE, studenți str. Mihail Sadoveanu 6, bloc 3, Iași

Răspunde conf. univ. VIRGIL HILT, Facultatea de geologie-geografie, Universitatea din București.

Întrebarea dv., deosebit de interesantă și importantă, și-au pus-o de multă vreme unii dintre cei mai de seamă geologi și geografi ai lumii. Înainte de a se da un răspuns este util de amintit că din suprafața totală a Pământului (510 milioane km²) mările și oceanele ocupă două treimi; aceasta înseamnă că oceanul planetar este de două ori mai întins decât uscatul. Oamenii de știință au evaluat volumul apelor oceanului planetar la aproximativ 1.370.000.000 km³.

Rămâne constant în decursul timpului sau crește și descrește nivelul apelor oceanului planetar?

Schimbările care se produc în nivelul apei mărilor și oceanelor și care exercită o mare influență modificatoare și asupra aspectului general al fizionomiei suprafeței terestre, se datoresc, fie variațiilor produse în volumul masei oceanice (variații cauzate de extinderea sau retragerea ghețurilor), fie modificării capacității de immagazinare a bazinelor oceanice, provocate de mișcările tectonice ale scoarței terestre, fie modificării geoidului, care atrage după sine și schimbări ale nivelului hidrosferei oceanice.

Referindu-ne la prima cauză (extinderea sau retragerea ghețurilor), se poate arăta, pe baza unor calcule, bineînțeles aproximative, că o eventuală topire a calotei glaciare care are o suprafață de 16.000.000 km² și un volum de 20.900.000 km³, ar provoca o ridicare a nivelului mărilor și oceanelor cu circa 50 m. Numai din topirea calotei glaciare groenlandeze nivelul oceanului planetar ar crește cu 8 m.

După calculele glaciologului american Daly, ultima calotă glaciară (Würm), care avea 34.300.000 km² și care la o topire totală ar fi trebuit să dea o cantitate de apă de 30.000.000 km³, repartizată uniform pe întreaga suprafață a oceanului planetar, ar fi dus la o ridicare a nivelului acestuia cu 85 m!

Cercetările întreprinse în ultimul timp asupra calotei de gheață dovedesc că glaciațiunea actuală a Antarctidei se află într-un stadiu de regres, căci intrarea apei în calota de gheață este mai mică (cu $0,14 \cdot 10^{18}$ grame pe an) decât pierderea în apă; acest lucru duce la ridicarea nivelului oceanului cu 1,1 mm pe an — cifră care coincide de altfel cu datele observațiilor asupra nivelului mărilor și oceanelor făcute în ultimii ani și care arată că nivelul acestora s-a ridicat în medie cu 6,2 mm.

Reducerea glaciațiunii Antarctidei se produce concomitent cu o încălzire a climei.

„Cît e de veche Mănăstirea Neamț și ce relicve de vază are păstrează între zidurile ei?”

T. MACOVEI
Fălticeni

Răspunde GEORGE POTRA, doctor în științe istorice.

Despre Mănăstirea Neamț — în mod cert cea mai veche din Moldova — nu avem mărturii istorice care să ne permită să stabilim cu precizie momentul întemeierii.

Existența în anul 1393, ea pare să fi fost construită într-o perioadă anterioară. Tradiția locală, consemnată de altfel și de cronicari, susține că întemeierea mănăstirii se datorează unor călugări veniți din părțile Dunării. În afara oricărui presupunerii, Petru Mușat rămâne însă considerat adevăratul ctitor al mănăstirii.

Lăcaș religios vast, cuprinzând în vremurile de strălucire ale secolelor al XV-lea și al XVI-lea aproape o mie de călugări între zidurile sale, Mănăstirea Neamț a fost în același timp un punct important al rezistenței moldovene împotriva atacurilor străine. Adaptându-se acestor nevoi, ea s-a înconjurat cu ziduri puternice, întărite din loc în loc cu turnuri de apărare.

În ansamblul de clădiri al Mănăstirii Neamț, ca principal monument arhitectonic se impune biserică construită în anul 1497 de către Ștefan cel Mare. Apreciată ca cel mai reprezentativ monument arhitectonic al domniei sale, ea constituie o sinteză fericită a vechilor elemente arhitecturale cu noi elemente de plan (pridvor, gropniță).

În decursul istoriei sale, Mănăstirea Neamț s-a afirmat ca un centru cultural de prim rang, grupînd între zidurile ei renumiți cărturari (cum a fost, de pildă, Grigore Tâmbac), caligrafi și miniaturişti, tipografi.

Alături de copierea de manuscrise, mănăstirea s-a făcut cunoscută și prin cărțile apărute în tipografia înființată înăuntrul zidurilor ei, la începutul secolului al XIX-lea, de mitropolitul Veniamin Costache. La Neamț apare, pentru prima dată în traducere românească, în anul 1826, lucrarea „Descrierea Moldovei” a lui D. Cantemir.

Muzeul mănăstirii, creat în urma ultimelor restaurări (în care statul nostru a investit nu mai puțin de 12 milioane lei), conservă de asemenea importante valori artistice: sculpturi în lemn, ferecăturii de argint, broderii, icoane pictate de N. Grigorescu, tiparnițe vechi de lemn și fontă.

Prin vechimea sa, prin vază și îndelungata sa acțiune cultural-artistice, prin tezaurul de valori ce cuprinde, Mănăstirea Neamț se înscrie printre cele mai însemnate monumente istorice ale patriei noastre.

„De cînd se cîntă la chitară, cum a evoluat ea în decursul vremii și ce instrumente de acest fel se fabrică azi în țara noastră?”

G. BALABAN
Tulcea

Răspunde SIMION MIHAIL, tehnician la fabrica de instrumente muzicale „Doina”.

Chitara, instrument muzical de origine orientală, a fost adusă în Spania de către mauri prin secolul al XII-lea. Dar abia după vreo patru sute de ani, prin secolul al XVI-lea, chitara cunoaște o largă răspîndire, mai întii în Peninsula Iberică, apoi în Franța și în țările din Europa meridională.

Prin cuceritorii spanioli ai continentului sud-american chitara pătrunde și aici și se răspîndește rapid — în prezent fiind principalul instrument de acompaniere a cîntecelor popoarelor din America de Sud și Centrală.

Tot de la spanioli a rămas și numele chitarei (guitarra).

Ca formă, chitara nu a suferit de-a lungul istoriei sale modificări esențiale. A variat însă numărul de corzi. Primele

← DACĂ S-AR TOPI GHEȚURILE POLARE...

CITITORII CĂTRE CITITORII

← MĂNĂȘTIREA NEAMȚ ȘI COMORILE EI

OPINII ALE CITITORILOR

POȘTA NOASTRĂ

← POVEȘTEA CHITAREI

chitare — sau chiterne — aveau patru rînduri de corzi duble, în secolul al XVII-lea aveau cinci rînduri și abia în 1801 un lutier parizian (Marechal) adaugă a șasea coardă.

În epoca romantismului, o dată cu apariția romanței sentimentale, chitara este din nou la modă, iar virtuozii ai chitarei din secolul al XIX-lea, ca Moretti, Carulli, Carcassi, Aquado, Sor, Huerta, Bosch, o ridică la nivelul unui veritabil instrument de concert.

În zilele noastre, instrumentiști celebri, printre care A. Segovia, se fac cunoscuți prin măiestria artistică a interpretării la chitară.

O cotitură în istoria chitarei s-a produs în ultimele decenii, o dată cu amplificarea electrică și introducerea chitarei în muzica ușoară. Cutia de rezonanță dispare, corzile vibrează în fața unei doze electromagnetice montate pe corpul instrumentului. Vibrațiile sînt preluate de amplificatoare, care fac ca volumul sunetului să nu mai fie o problemă.

Într-un timp relativ scurt, chitara electrică pășește triumfal pe scenele de concert. Dintr-un instrument de acompaniament devine un important instrument solistic și de orchestră. Compozitorii de muzică ușoară pun la dispoziție numeroase și variate lucrări, iar interpreți ca Django Reinhardt, Les Paul, Sal Salvador, Jim Hall se fac celebri în lumea întreagă.

În pas cu acest ritm rapid de evoluție a chitarei, industria de instrumente muzicale creează numeroase și variate tipuri de chitare electrice și mijloace de amplificare.

În țara noastră, la fabrica de instrumente muzicale „Doina”, s-au produs și sînt în curs de punere în fabricație chitare electrice cu amplificatoare cu transistori, chitare electrice de concert cu amplificatoare de mare putere, chitare BAS și, după o idee a chitaristului Petrică Niculae din Galați, o chitară-havaiană cu două gituri, interpretul puțînd trece de la un instrument la altul doar prin apăsarea unui buton.

Următorii cititori doresc să corespundă: Silvia Colțun, elevă, București, str. Garaefelor 50, rn. 1 Mai; teme diverse; ilustrate; Finița Dragomir, elevă, Buzău, str. Ciocinescu 31: ilustrate; Zamfir Christache, București, str. Edgar Quinet 5, rn. 30 Decembrie: cinema, muzică, sport, ilustrate; Luigii Nitomit, elev, București, str. 7 Noiembrie 68: teme diverse ilustrate; Lenica Socaci, elevă, Arad, str. Miorița 9: teatru, film, ilustrate; Petre Roman, laminator, Oțelul Roșu, str. Ștefan cel Mare 16, rn. Caransebes: teme diverse; Mihai Tănase, elev, Iași, aleea M. Sadoveanu 66: ilustrate; Ștefania Baci, elevă, Moreni, str. Ana Ipătescu 62, rn. Cimpina: teme diverse, ilustrate; Cristina Predescu, elevă, Arad, str. 7 Noiembrie 52: literatură, muzică, ilustrate; Lucia Tapelea, desenatoare, Craiova, fd. Corlățeanu 24: ilustrate; Mimi Lăcusteanu, elevă, Cluj, str. Moșilor 56, et. I, ap. 8: teme diverse, ilustrate; Ion Voineag, Făurei, str. Mircea Vodă, raș. Galați: teme diverse; Gigi Lichezian, electrician, Timișoara, Piața N. Bălcescu 1, ap. 13: ilustrate; Marcela Banaru, elevă, Brașov, Strada de mijloc 93: sport, muzică, ilustrate; Ion Savu, elev, Buzău, str. Pompiliu Ștefan 10 bis: ilustrate; Elena Von, învățătoare, Bacău, Calea Mărășești, bl. 10, et. 4, sc. A: teme diverse, ilustrate; Clementina Constantin, Buzău, str. Unirii 147: ilustrate.

CONST. CEAPKI din Galați e puțin supărat pe noi (la drept vorbind, nu fără temel: ne-a scris de mai multă vreme fără a primi un răspuns pînă azi). Dar supărarea — sperăm — nu l-a împiedicat să revină cu o scrisoare interesantă în care ne face cunoscută opinia sa în legătură cu unele rubrici din revistă care ar trebui — după părerea sa — dezvoltate, redate mai des, extinse. Concret, corespondentul nostru se referă la rubrica „Arta de a privi un tablou”. Ni se propune ca — atunci cînd va fi reluată — să fie prezentată una din operele marelui Rembrandt. Cititorul nostru din Galați ar dori de asemenea ca ciclul de reportaje „Călătorie nouă” să apară la intervale mai apropiate; în același sens pledează și pentru notele de călătorie de peste hotare. În sfîrșit, ar dori să găsească în revistă mai multe noutăți cinematografice, prezentări ale vieții și opereii unor personalități artistice (de pildă Constantin Tănase) etc. Trebuie să-i răspundem corespondentului nostru că unele dintre aceste materiale au fost de mult publicate (de exemplu despre Constantin Tănase); alte propuneri sînt rezolvate în numerele aflate sub tipar (sau chiar în numărul de față: ciclul „Călătorie nouă”); altele își vor găsi concretizarea în numerele viitoare. În orice caz, păreriile trimise au fost utile. Drept pentru care îi mulțumim.

CONSTANȚA BĂDOIU, BUZĂU. 1) Nu sîntem în măsură să vă răspundem de ce întîrzie o altă publicație. În consecință, adresați întrebarea dv. redacției respective. 2) Am cerut colaboratorului nostru Sorin Stati să vă explice originea denumirilor de „Moși” și „Drăgaica”; într-unul din numerele viitoare vom publica acest răspuns. 3) Am arătat în repetate rînduri că nu publicăm adresele artiștilor de cinema și ale interpreților de muzică ușoară de peste hotare.

C. LUPAȘCU, ORAȘUL GEORGHIE GHEORGHIU-DEJ. Împăratul roman Nero — mai exact: Lucius Domitius Nero Claudius — a domnit între anii 54-68. El a fost fiul lui Domitius Ahenobarbus și al Agripinei, a patra soție a împăratului roman Claudius. Otrăvindu-și soțul și înlăturîndu-l de la tron pe fiul acestuia, Britannicus, Agripina i-a asigurat lui Nero tronul. Domnia lui s-a caracterizat printr-un șir nesfîrșit de fărâdelegi (printre altele i-a ucis pe: fratele său vitreg Britannicus, pe mama sa, Agripina, pe soțiile sale Octavia și Poppea etc.). I se atribuie incendierea Romei (anul 64) act pe care l-ar fi comis — zice-se — pentru a putea cînta măreția orașului în flăcări (Nero avînd despre el părerea că este un mare artist).

I. REBRÎȘOREANU, PAȘCANI. Vă recomandăm să citiți romanul „Spartacus” de Raffaello Giovagnoli (Editura tineretului) și veți afla tot ce doriți să știți despre sclavii și libertii gladiatori din Roma antică.

C. EFSTATIADU, BACĂU. 1) Vom ține seama de sugestia dv. și vom publica prezentări ale vieții și activității unor artiști de valoare din cinematografia mondială, în rîndurile cărora se numără și Jean Marais. 2) Bineînțeles că la baza operetii lui Fr. Lopez „Secretul lui Marco Polo” stau unele date din viața vestitului călător genovez din secolul XIII-XIV; dar opereta este totuși un gen cu legile sale — ea nu este un documentar științific care să redea fapte strict autentice, de cele mai multe ori grăunțele de adevăr istoric neservind la nimic altceva decît la a da firu liber fantaziei autorului. 3) Informații despre activitatea lui Elvis Presley vom mai publica. 4) Nu publicăm asemenea adrese.

V. SILVIAN

RECLAMA

Vitrinele sînt tot mai atractive. (Trecem cu vederea cele prea încărcate în care zelul unor responsabili transformă cartea de vizită a magazinului într-o bibliografie completă din care nu lipsește nici ultimul balot.)

Stofe în zeci de nuanțe, veselă de toate dimensiunile, discurile Electrecordului — de la Maria Lătărețu la Concertul pentru vioară și orchestră al lui Beethoven — dulceași și făinoase, castraveți de seră etc., etc.

Abundența de mărfuri impresionează dar, în același timp, contrariază. Omul nu s-a deslipit încă de psihologia egoistă și firească a unicatului vestimentar și culinar. Dorește ce-i mai bun. Decît o marfă proastă mai degrabă una mai bună, cum ar spune un vechi personaj rămas în literatura umoristică drept model al imbecilității.

Zeci de sorturi de biscuiți și pișcoturi. Pe care să le cumperi? Iată rolul reclamei.

Dar, citeodată, din exces de bilanț și socoteli de trimestru, se bate toba tocmai cu mărfurile proaste. Ca să se vindă.

Mai există și reclamă, să-i spunem, tautologică. Pare că pasionează forurile de resort, căci o găsim din abundență pe panouri și în vitrine.

E bine că mi se atrage atenția să folosesc pompieri dacă îmi ia casa foc și mi se dă și numărul unde pot să-i solicit. Cine știe, în deruta catastrofei, aș putea să telefonez la Aragaz. De asemenea să economisesc bani la C.E.C. (Cit mai multă reclamă.)

Dar pare ciudat cînd sînt invitat să consum dulciuri, ca și cum descoperirea zaharicalelor ar aparține trustului de cofetărie și eu sînt prima generație care aud de asemenea produse savuroase. Mi se pare că reclama nu trebuie considerată un act formal. Reclama sintetizează, reclama generalizantă, reclama pe ramuri mari de activitate, mi-o fac, ca să spun așa, singur. Cînd vreau să-mi cumpăr nasturi, nu este nevoie să mă invite cineva; mă duc la mercerie și îmi aleg ce-mi trebuie. Ceea ce îmi lipsește e reclama produsului, cu calitățile și particularitățile lui.

Asta-mi trebuie. Văd în magazinele cu autoservire zeci de sorturi de biscuiți, din fabrici deosebite. Intru într-un magazin cu produse chimice și sînt derutat în fața cutiilor cu tot soiul de vopsele și lacuri. Pe care să o cumpăr?

În locul discuției interminabile, în care vînzătorul constată totală mea ignoranță în materie, aș vrea să intru în magazin cu aerul competent al specialistului și eu însumi să-i pretind cutare produs, deoarece îi cunosc exact însușirile. Dar ca să-mi satisfac micul orgoliu am nevoie de reclamă în presă, în unitățile comerciale, pe stradă. Genul de reclamă pe care îl pretind e și o invitație la calitate.

Cutare sau cutare produs al fabricii X sau Y să fie recomandat în reclamă concret cu calitățile pe care le are, să pot să-l aleg și să-l apreciez eu, cumpărătorul. Ei, aici să vă văd, tovarășii directori de fabrică! Dacă n-o să-mi placă, o să vă scriu direct. Adresantul nu va mai fi necunoscut.

C. N. CONSTANTINIU

CANNES 1965

„PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR”

Premiul pentru cea mai bună regie

Marea competiție care a întrunit la startul ei realizări de seamă ale cinematografeiei acestui an și-a desemnat câștigătorii.

Alături de filmul „The Knack” al regizorului englez Richard Lester, deținătorul marelui Premiu al festivalului, alături de filmul japonez „Kwaidan” al binecunoscutului Masaki Kobayashi care a obținut Premiul special al juriului și de alte producții de valoare, cinematografia românească a cunoscut un succes de prestigiu prin filmul lui Liviu Ciulei „Pădurea spînzuraților” distins cu premiul pentru cea mai bună regie.

Din delegația noastră la Cannes a, făcut parte și actorul Victor Rebengiuc căruia, la sosirea pe aeroport, i-am solicitat un interviu fulger.

— Cum l-ați privit pe Bologa în seara premierei de la Cannes în atmosfera festivă și dătătoare de emoție a festivalului?

— Aproape cu sufletul la gură. Mă gîndeam nu la puterea de înțelegere a publicului ci la puterea lui de răbdare (să nu uităm: festivalul a adus o sumedenie de filme grave, multe aveau în centrul acțiunii, războiul). După ce mi-au mai trecut emoțiile am început să studiez sala, încercînd să deslușesc reacțiile ei. Filmul era privit și ascultat în liniște, cu atenție, poate chiar cu încordare.

— Principalul reproș adus filmului de către cronicarii străini, lungimea lui, v-a descurajat?

— Sincer vorbind, deși cronicile — după cum prea bine știți — erau pline de cuvinte elogioase, totuși (poate și din cauza emoțiilor) am simțit că ne scade puțin entuziasmul. Cu atît mai mult cu cît eu personal cred că filmul este într-adevăr un pic cam lung; trebuie totuși să mai tăiem ceva din el; nu știu unde, nu știu cît dar ceva trebuie rupt chiar dacă vom simți că sîngerăm.

— Dintre filmele pe care ați avut prilejul să le vedeți în timpul festivalului, care v-au reținut atenția în mod deosebit?

— S-ar putea să pară curios dar un film la care m-am dus cu neîncredere, „Tarahumara”, o producție mexicană (la noi n-au mai venit de mult realizări de seamă ale cineaștilor mexicani), a sfîrșit prin a mă cuceri; început oarecum sub semnul banalității filmul cîștiga treptat valori nebănuite. În schimb am fost nerăbdător să văd ultima creație a italianului Francesco Rosi „Clipa adevărului”, dar în afară de realism ascuțit ce se învecinează cu arta documentarului nu a împlinit așteptările mele de iubitor al filmelor lui Rosi.

Henry Chapier, critic cinematografic, redactor șef adjunct al ziarului „Combat”, care a fost oaspete al primului nostru festival de la Mamaia, a avut amabilitatea de a răspunde prin telefon întrebărilor redacției noastre:

— Domnule Chapier, dacă ați făcut parte din juriul Festivalului de la Cannes, v-ați fi dat votul pentru filmul nostru?

— Înainte de a decide juriul, aprecierile noastre, ale cronicarilor, au fost și ele tot un vot dat unei opere cinematografice mature. „Pădurea spînzuraților” și-a propus un lucru

îndrăzneț: să dezbată pe ecran o problemă cu substrat moral și filozofic, la care oamenii epocii noastre atît de complexe țin mult: care sînt căile de cunoaștere a conținutului exact al valorii morale în circumstanțe excepționale (în cazul filmului — războiul) și în viața cotidiană, cît de dificile și de relative sînt aceste căi. Ciulei a desfășurat această dramă a cunoașterii cu inteligență și talent, nu s-a pierdut în teoretizări seci, ci a izbutit să facă un film despre oameni și pentru oameni, un film în care unanimitate generos al ideilor vorbește singur.

— Noțiunea de regie se îmbogățește — dacă nu pe zi ce trece, în orice caz într-un timp destul de scurt — cu sensuri tot mai complexe. Ce înțelegem de fapt, acum, printr-o „regie bună”? Și, făcînd legătura cu premiul dobîndit la Cannes de „Pădurea spînzuraților”, prin ce s-a impus regia filmului?

— Astăzi, regia nu se mai mulțumește să fie un simplu meșteșug, priceperea de a povesti cinematografic niște lucruri. Simțim tot mai mult cum ceea ce se cheamă regia filmului devine o concepție, o pri-

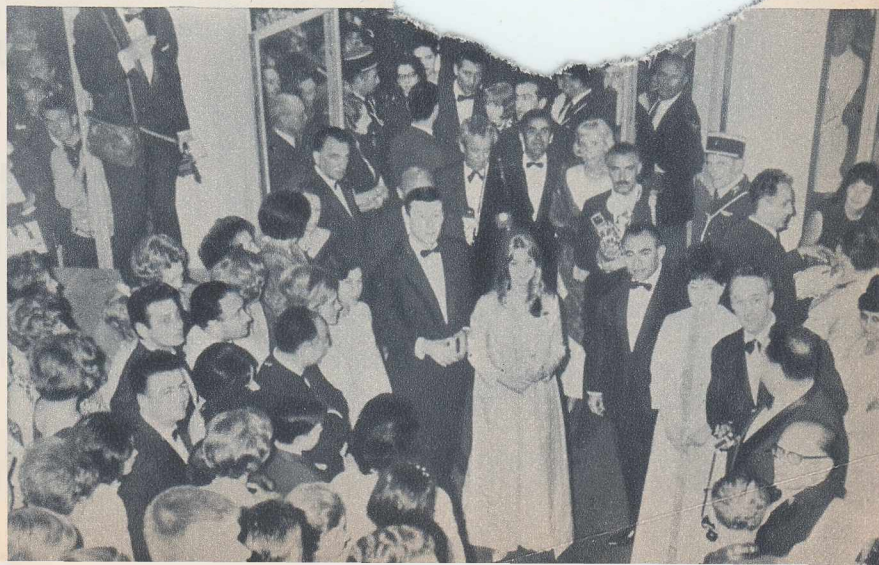
vire personală a cineastului asupra unui fapt de viață, a unui subiect. Este ceea ce am întîlnit în filmul pe care România l-a prezentat la Cannes. Liviu Ciulei n-a făcut din aducerea pe ecran a romanului lui Rebreanu o frescă istorică (sau numai o frescă istorică), ci o analiză subtilă, complexă, a raporturilor dintre oameni. El a înțeles că, la drept vorbind, un roman — oricît de bun ar fi el — nu poate fi ilustrat; a desprins tîlcul lui adînc, l-a interpretat și îmbogățit. De aceea, comparația cu sursa literară (care este mai bun, filmul sau cartea?) nu-și mai are rostul. Filmul are lumea lui, viața lui, rostul lui, de sine stătătoare. Aș numi „Pădurea spînzuraților” un film al interogării proprii conștiințe, al întrebărilor născute din căutarea înfrigurată a certitudinii, a echilibrului, a fericirii. La aceste întrebări nu se dau răspunsuri obligatorii, se lasă multă libertate de gîndire. Construcția filmului este subordonată acestei concepții. Metaforele lui nu sînt simple frînturi de poezie sau de dramă, ci adevărate parabole filozofice.

— V-a supărat lungimea — mult discutată — a filmului?

— Pe mine, personal, nu. O găsesc justificată. M-au nemulțumit însă pe alocuri ritmul prea greoi, în ciuda mișcărilor repezite (uneori nemotivat de repezite ale aparatului de filmat), precum și începutul puțin retoric și teatralismul interpretării unor scene.

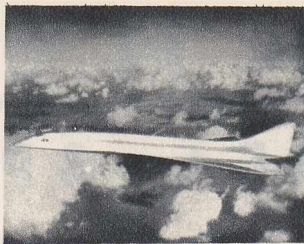
Oaspeți la Cannes: regizorul Liviu Ciulei cu trei dintre interpreții filmului: Gina Patrichi, Ana Szeles și Victor Rebengiuc.

Seară de premieră: se prezintă filmul românesc „Pădurea spînzuraților”.

cadran

INTERNATIONAL

Macheta avionului Concorde.

UNDE SE DUCE AURUL?

Din 1959 pînă în momentul de față rezervele de aur ale Statelor Unite s-au micșorat neconținut. Numai anul acesta, pînă la jumătatea lunii mai, din tezaurul american a dispărut aur în valoare de 950 milioane dolari... De asemenea și rezervele valutare ale Statelor Unite au scăzut, de la 22 miliarde dolari cu un sfert de secol în urmă, la aproximativ 14 miliarde și jumătate în cursul celui de-al doilea trimestru al acestui an.

Care sînt canalele scurgerii aurului de la Fort Knox? Un rol important în acest proces îl joacă cheltuielile militare. Anul acesta, de pildă, se vor cheltui cel puțin 1.500 milioane dolari numai pentru susținerea acțiunilor agresive din Vietnam. O altă cauză a micșorării rezervelor de aur și valutare ale S.U.A. o constituie exporturile de capital. În 1964, două treimi din exporturile americane de capital ridicate la un total de 2,2 miliarde dolari, s-au îndreptat spre Europa occidentală. La începutul acestui an, valoarea capitalurilor americane investite în țările din apusul Europei era de 11 miliarde dolari, față de

făcut diferite demersuri pentru reducerea acelor exporturi de capital, care pot contribui la mărirea deficitului balanței de plăți nu există deocamdată semnele debutului unui asemenea proces. Cercurile de afaceri de peste Ocean sînt mai sensibile față de profiturile pe care le realizează în țările vest-europene decît la faptul că din tezaurul american pleacă în fiecare an sute de milioane de dolari sau, cum adesea s-a întimplat, chiar câteva miliarde.

Un vechi slogan al cercurilor monopoliste afirma: ceea ce este bun pentru Ford (sau Morgan, sau oricare alt mare concern) este bun și pentru America.

Astăzi, o dată în plus, hemoragia aurului american demonstrează netemeinicia unei asemenea aserțiuni.

Eugen PHOEBUS

SOSIM CÎND PLECĂMI!

Putem călători cu avioanele supersonice?... Cu mai bine de o sută de ani în urmă oamenii își puneau o întrebare oarecum similară: „Putem călători cu trenul?” O parte periculoasă pentru om — avertiza pe deputații marele an Arago, în 1836. Apoi a ora automobilului. Bătrînii nici nu au depus un meci, rătăcind că 100 km/h este limită absolută a vitezei permisă. Avioanele supersonice — aflate în proiectare — vor zbura la aproape 20.000 m

altitudine, cu o viteză de 2,2 Mach (aproximativ 2.335 km/h; proiectul franco-englez „Concorde”) și 3 sau 3,5 Mach (un proiect american). Odimioară tunelele îi înspăimîntau pe eroicii călători cu trenul; acum pasagerii supersonavelor sînt amenințați de pericole reale provenite din viteza considerabilă și mediul exterior prin care se deplasează avionul la asemenea altitudine.

Din punct de vedere medical trei grupe de probleme sînt în discuție: acelea pe care le pun altitudinea, viteza și adaptarea psihologică.

Atmosfera exterioară pe care o va străbate avionul este incompatibilă cu viața. De la 15.000 metri altitudine presiunea aerului este foarte slabă. Omul trebuie protejat creîndu-se în cabină o presiune similară cu cea terestră; în caz contrar survine moartea prin embolie gazoasă. Apoi ozonul... Căci la 20.000 m altitudine ne aflăm în zona acestui gaz care are efecte toxice și iritante asupra organismului (moartea survine din cauza edemelor pulmonare și a hemoragiilor). Se pare că proiectul „Concorde” a soluționat problema: aerul este recondiționat în aparate construite în cea mai mare parte din nichel. Se știe că acest metal este un bun absorbant și catalizator al ozonului...

Printre pericolele înaltei altitudini se numără și radiațiile cosmice, galactice sau solare. Ele variază cu altitudinea, latitudinea geografică și în timp; protecția împotriva lor a fost elucidată însă mai mult teoretic.

Aerul care se lovește de pereții avionului provoacă un zgomot aerodinamic mai mare de 140 decibeli; el va trebui diminuat prin insonorizări pînă la un nivel acceptabil: 70 decibeli.

Dacă viteza exercită asupra călătorului un efect mecanic, nu este de loc neglijabil nici efectul fiziologic pe care îl vor avea de suportat atât pasagerii cît și echipajul. Fuzele orare, de pildă, vor fi devansate, iar călătorul de pe avioanele supersonice, datorită vitezei, va „trăi” permanent aceeași oră! Va sosi cînd... pleacă. Omul și animalele este supus succesiunii zilelor și nopților. Acest ritm condiționează funcțiile biologice capitale: circulația și respirația, somnul și digestia, temperatura corpului și activitatea glandelor endocrine etc. Ruperea acestui ritm biologic are efecte foarte grave și experiențele au demonstrat-o. Timp de 2 luni trei maimuțe au fost supuse unor

schimbări permanente de orar și toate au dat semne violente de nevroze: una era foarte agitată, alta complet căzută într-o stare de prostrație, iar a treia a murit de coronarită acută.

Rămîne să vedem dacă specialiștii vor rezolva toate aceste impedimente pînă în 1970—1975, cînd urmează a fi puse în funcțiune, pe liniile intercontinentale, avioanele supersonice.

I. CORIBAN

O AFACERE PROSPERĂ — „VÎNZAREA PEISAJULUI”

Un recent raport al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică evidențiază, o dată mai mult, că „vînzarea peisajului” — cum îi se spune turismului în Occident — constituie o afacere de prim ordin. Numai în anul 1964, un număr de circa 35.000.000 vest-europeni au cheltuit circa 6.000.000.000 dolari pentru transporturi, alimentație și cumpărături în scopuri turistice.

Datele din raportul O.C.D.E. indică totodată și repartiția — inegală — a profiturilor între statele interesate. În ciuda eforturilor majorității țărilor de a-și asigura o „balanță turistică” activă sau, în orice caz, cît mai echilibrată, în anul 1963 Republica Federală Germană a marcat un deficit de 588.000.000 dolari, Anglia — 128.000.000, Belgia — 64.000.000, Suedia — 34.000.000 și Turcia — 13.000.000. Cele mai favorizate au fost Italia, cu un profit anual de 749.000.000 dolari, și Spania, cu 611.000.000. Se știe de altfel, că în economia națională a acestei ultime țări turismul ocupă un loc de frunte.

În ultima vreme — se subliniază în raport — factorul „preț” joacă un rol tot mai însemnat, în sensul că sînt preferate acele țări care pot oferi vizitatorilor condiții cît mai avantajoase. Cu alte cuvinte, bătaia se dă pentru captarea cetățenilor cu venituri medii. Acesta este și elementul nou, reliefat de raport, și totodată explicația succesului obținut în ultimii ani de țări ca Grecia, Portugalia și Spania.

Tocmai de aceea și în Franța se conturează în momentul de față tendința de a se sporii numărul localităților turistice pe coasta Atlanticului și în Alpi și de a se construi hoteluri de

clasa a doua, mai puțin elegante și confortabile, dar asigurînd o deservire la prețuri accesibile. Norvegienii elaborează planuri asemănătoare privind faimoasele fiorduri.

„Vînzarea peisajului” constituie pentru țările (și companiile) interesate un important izvor de venituri și tocmai de aceea dă naștere unei lupte de concurență tot mai acerbă.

Cu aproape patru secole în urmă, scriitorul englez Robert Burton nota în lucrarea sa „Anatomia melancoliei”, parafrazîndu-l pe Seneca: „Dacă ai văzut un singur promontoriu, un singur munte, o singură mare, un singur fluviu, le-ai văzut pe toate”. Ce-ar spune astăzi stoicul dacă, acolo unde se află, pe țărmurile întinse ale Tartarului, i s-au înmîna o copie după ultimul raport al O.C.D.E. despre turism? Raport care dovedește cu prisosință că oamenii veacului XX doresc să vadă, cel puțin ca turiști, tot mai mulți munți, tot mai multe fluvii, tot mai multe mări, chiar dacă se afirmă că seamănă între ele ca două picături de apă...

L. NIȚESCU

„REICH-UL SUD-AFRICAN”

O carte recent apărută la Londra aduce, pentru prima oară, o viziune de ansamblu — o viziune de coșmar — asupra acțiunii de înăbușire a conștiințelor, de reprimare a adversarilor politici de apartheid practicate de guvernul rasist african al lui Verwoerd. Autorul, Brian-Percy Bunting, un ziarist fiind în momentul de față la Londra, unde s-a refugiat după ce autoritățile sud-africane îi tăiaseră orice posibilitate de a lucra, și-a intitulat semnificativ lucrarea: „The Rise of the South African Reich” (Ascensiunea Reich-ului sud-african).

B. P. Bunting arată, de pildă, că o lege din 1963, așa-numita lege asupra publicațiilor și districțiilor, împuternicește guvernul Verwoerd să interzică circulația oricărui ziar și a oricărei cărți, importate sau editate în Africa de Sud, să interzică orice reprezentare cinematografică și teatrală sau orice expoziție de artă socotită indezirabilă. Mai mult, guvernul poate interzice chiar și activitatea oricărui artist, romancier, poet sau sculptor sud-african și poate aplica amenzi și pedepse grele ca închisoarea pentru contravenienți.

Guvernul Verwoerd și-a creat o oficiină de propagandă, așa-zisa Fundația sud-africană, care are

Turneul Teatrului de operă și balet din București la Sofia s-a bucurat de un frumos succes. În fotografie: după una din reprezentațiile operei „Oedip” de George Enescu, artiștii sînt călduros felicități.

În fața cartierului general al trupelor americane de la hotelul „Embajador” din Santo Domingo, femeile dominicane protestează împotriva intervenției militare a S.U.A. în treburile interne ale țării lor.

B. P. Bunting

misiunea de a prezenta într-o lumină frumoasă realitățile sud-africane. Fundația își desfășoară activitatea și în interiorul țării. Președintele ei, Sir Francis Guinand, a fost șeful statului-major al lui Montgomery între 1942 și 1945, iar acum este directorul a circa douăzeci de companii sud-africane. Deși are la dispoziție mijloace aproape nelimitate, rezultatele dobândite de fundație sînt însă — după cum afirmă B. P. Bunting — cvasinule.

D. HÎNCU

SOARTA UNUI „SPION... CINSTIT“

Nu numai secretele de fabricație, dar și proiectele de reclame, considerate adeosori hotărîtoare pentru lărgirea piețelor de desfacere, formează obiectul spionajului economic dintre monopoliurile americane. În fața unei instanțe din New York a venit spre judecare cazul lui Eugene Andrew Mayfield, acuzat că a vîndut unei companii rivale un plan secret în valoare de un milion dolari. Acuzatul, în vîrstă de 26 de ani, a lucrat la firma „Procter & Gamble“ și, în schimbul sumei de 20.000 dolari, a predat companiei „Colgate-Palmolive“ un document de 188 de pagini, în care era descrisă „strategia“ pentru lansarea unei noi paste de dinți. Prudenți, cei de la „Colgate-Palmolive“ au acceptat planul numai după ce au anunțat în prealabil F.B.I.-ul.

Sucesiunea evenimentelor a amintit perfect scenariul unui film cu gangsteri. Mayfield a telefonat din Chicago la New York unui funcționar al companiei „Colgate-Palmolive“ pe care-l cunoștea, stabilind o întîlnire la aeroportul internațional Kennedy, și anume la toaleta birourilor firmei „Trans

World Airlines“. Acolo a avut loc schimbul documentului contra sumei de bani stabilite anterior; la ieșire însă, Mayfield a fost interceptat de agenții F.B.I., care-l urmăriseră.

Acum, în fața judecătorului Leo Rayfield din Brooklyn, desfășurarea procesului a scos în evidență nu numai un caz senzațional, dar și o anumită morală: compania căreia i s-a făcut oferta să achiziționeze documentul respectiv s-a temut să nu fie trasă pe sfoară. Pe de o parte planul putea fi fals și deci cei 20.000 de dolari să fie aruncați în vînt, iar pe de altă parte putea fi o încercare pentru discreditarea unei firme concurente. În consecință Mayfield n-a fost crezut că este „un spion cinstit“ și s-a trezit pe banca acuzăților, închinându-și o carieră care se anunțase încurajatoare.

Z. FLOREA

DE PESTE DOUĂ VEACURI

În mijlocul pădurilor din sudul Suediei se află fabrica de sticlă Kosta.

Aceasta a fost înființată în 1742 de doi nobili suedezi, Anders Koskull și Georg Bogislaus Stael von Holstein, care au și dat denumirea uzinei: Ko de la Koskull și Sta de la Stael von Holstein. Kosta este considerată uzina mamă a întregii industrii suedeze de sticlă. La început, producția principală o constituiau geamurile, care erau suflate cu gura. Apoi, cu trecerea vremii, au început să se producă aci serviciul și sticlărie de artă care au adus Kosteii faima sa mondială.

Desenatorii au jucat un mare rol în cucerirea acestui renume. Primul desenator care a lucrat pentru Kosta a fost Gunnar Gison Wennerberg, fiul cunoscutului poet cu același nume. El a lucrat aci cu începere din 1898

Unul din vasele realizate de maestrul sticlei de la Kosta.

Printre artiștii care au desenat pentru Kosta se numără de asemenea Edwin Ollers, Ewald Dahlskog, Sven Erikson, Sven Erik Skawonius și Elis Bergh.

Astăzi, Mona Morales-Schildt și Vickie Linstrand realizează creații expresive atît în domeniul sticlei artistice cit și al serviciilor de băuturi.

UN OM DE AFACERI CU IDEI

Dacă armele n-ar ucide, negoțului cu asemenea produse ar fi o simplă afacere ca toate celelalte. A demonstrat-o, încă o dată, cunoscutul om de afaceri, actualmente secretar al Departamentului Apărării al Statelor Unite, Robert McNamara.

Părăsind postul de președinte al companiei de automobile Ford, șeful de azi al Pentagonului lăsa în urmă o afacere prosperă, numele său fiind legat mai ales de marele succes comercial înregistrat de firma Ford cu modelele Thunderbird și Falcon. Nu sîntem în măsură să apreciem întreaga sa activitate în noua muncă, dar oicine poate spune fără greș că lui îi revine meritul de a fi organizat cele mai mari afaceri cu arme din istoria Pentagonului. La scurt timp după plecarea de la Ford, McNamara a organizat I.L.N. sau Programul Logistic Internațional care a primit, între altele, sarcina să „promoveze colaborarea logistică și standardizarea“ armamentului între aliați și să elimine, prin vînzarea de arme, dezechilibrul balanței de plăți americane. În scurt timp vînzările au crescut de la 107 milioane lire sterline în 1961 la un miliard cinci sute milioane dolari anual. Numai pentru operațiile de promovare a vînzărilor, reclamă, relații în vederea prospectării pieței armamentului se cheltuiesc anual cinci sute milioane dolari.

Cum era și de așteptat afacerile Pentagonului au sîrînit nemulțumiri în rîndurile negustorilor de arme din Europa occidentală. Generalul englez Thompson, exponent al acestor cercuri, a scris că acțiunea de standardizare a armamentului în N.A.T.O. a ajuns să însemne pentru americani „acceptarea de către aliați a ideilor și echipamentului american“. Pe lista plîngerilor din diverse surse mai figurează:

— presiuni făcute asupra R.F.G.

de a cumpăra arme americane inferioare celor britanice;

— eliminarea de pe piață a tancului englez Chieftain „printr-un program necinstit americano-vest-german cu privire la dezvoltarea unui nou tanc“ etc., etc.

În fața ofensivei americane, negustorii de arme vest-europeni nu s-au mulțumit numai să se plîngă. Trecînd la contraofensivă, ei au lansat formula unor coproducerii franco-angleze, anglo-italiene, franco-vest-germane, mai ales în domeniul aeronautic. De teamă ca nu cumva aceasta să ducă la o îngustare a pieței, McNamara a lansat o nouă idee profitabilă pentru Statele Unite care a fost propusă ministrilor apărării din țările participante la alianța atlantică, întruniți la începutul acestei săptămîni la Paris. Postul președinte al Fordului a propus constituirea unei Piețe comune a armamentului. Să luăm numai un exemplu a ceea ce ar însemna în mod practic această propunere. Industria aviației americană are o forță de muncă de 1.290.000 muncitori și înregistrează anual vînzări în valoare de peste șapte miliarde și jumătate lire sterline. Întreaga industrie responsabilă vest-europeană folosește cinci sute de mii de oameni, înregistrînd vînzări anuale de aproape nouă sute milioane lire sterline. O integrare de genul Pieței comune în acest domeniu ar însemna în primul rînd consolidarea dominației americane după principiul: pește de cel mare îl înghițe pe cel mic.

Din punctul de vedere al afacerilor Pentagonului ideea este ingenioasă. Numai că armele nu constituie produse ca toate celelalte. Ele ucid și de aceea în fond totul se reduce la mai multă ingeniozitate în răspîndirea morții.

Unii comentatori își exprimă regretul că Robert McNamara n-a rămas la Ford. Cine știe cîte modele aducătoare de confort și rapiditate în comunicații nu ar fi fost produse grație ideilor lui.

N. LUPU

Guatemala întîmpină dificultăți în aceeași măsură ca și Republica Dominicană... Generalul Imbert în Republica Dominicană, președintele Valencia în Columbia, generalul Barrientos în Bolivia și șeful guvernului guatemalez, colonelul Peralta, se ridică într-un singur glas pentru a condamna pe comuniști. Aceaste este o tactică sigură pentru cîștigarea sprijinului S.U.A. — scrie ziarul remarcînd în continuare că, în realitate, în aceste țări „nu comunismul este elementul care constituie pivotul principal al acestor dificultăți“.

„Columbia — se arată mai departe în articol — a manifestat primele indicii de criză în momentul cînd încordarea politică s-a acumulat pe slăbiciunile economice, politice și sociale care datează de multă vreme. Resentimentele împotriva intervenției militare americane în conflictul dominican au contribuit la încordare; răscoalele din patru localități și dezordinile studențești, larg răspîndite, au silit guvernul să declare starea de asediu.

În Bolivia, structura guvernamentală, întotdeauna slabă, a fost zdruncinată atunci cînd junta lui Zdruncinato a hotărît să aibă o explicație radicală cu liderul mișcării muncitorești, Juan Lechin, și cu muncitorii care-l sprijină. Au urmat răscoalele, arestările, ocuparea minelor și proclamarea stării de asediu.

În Guatemala, dictatura militară reacționară încearcă să impună o nouă constituție care este făcută pe măsura intereselor consacrate și ale bisericii romano-catolice. Aceasta ar bloca efectiv reforma agrară, care reprezintă de secole o necesitate stringentă în Guatemala. Ministrul adjunct al apărării a fost asasinat. Ațit timp cît poporul lui guatemalez își se refuză dreptatea socială, situația revoluționară potențială se va menține“.

Publicînd această fotografie, săptămînalul american „U. S. News and World Report“ scria nu demult: „Haosul este acum mai vizibil în minele de cositor... (din Bolivia n. n.) Minele sînt reci, umede, lipsite de măsuri de protecție a muncii...“

DIFICULTĂȚI LATINO-AMERICANE

În legătură cu evenimentele recente dintr-o serie de țări latino-americane, ziarul New York Times publică un articol din care cităm: „Perioada actuală este o perioadă în care tulburările par endemice. Columbia, Bolivia și

ap de cinci zile s-a desfășurat la Cairo conferința primilor răștri ai țărilor arabe. Precum se știe, la această întrunire, care examinat un cerc larg de probleme ale lumii arabe, Tunisia n-a reprezentat, în urma conflictului creat de declarațiile președintelui Burghiba. Fotografia înfățișează un aspect din sală; în m plan, locul gol al Tunisiei.

Pe ruta Maraton-Atena s-a desfășurat recent un „marș al păcii“, considerat de presa greacă drept cea mai impunătoare manifestație de acest fel din Grecia în anii post-bellici. În primele rînduri s-au aflat cei care au demonstrat împreună cu copiii lor, al căror viitor vor să-și știe asigurat.

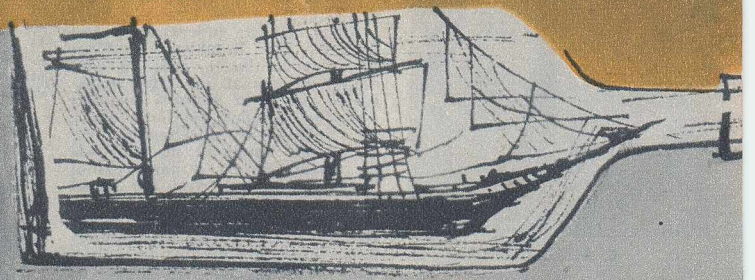
Unul din elegantele holuri ale noului aeroport „Domodedovo“, dat de curînd în folosință în capitala sovietică.

Consumați bere tip **PORTER**

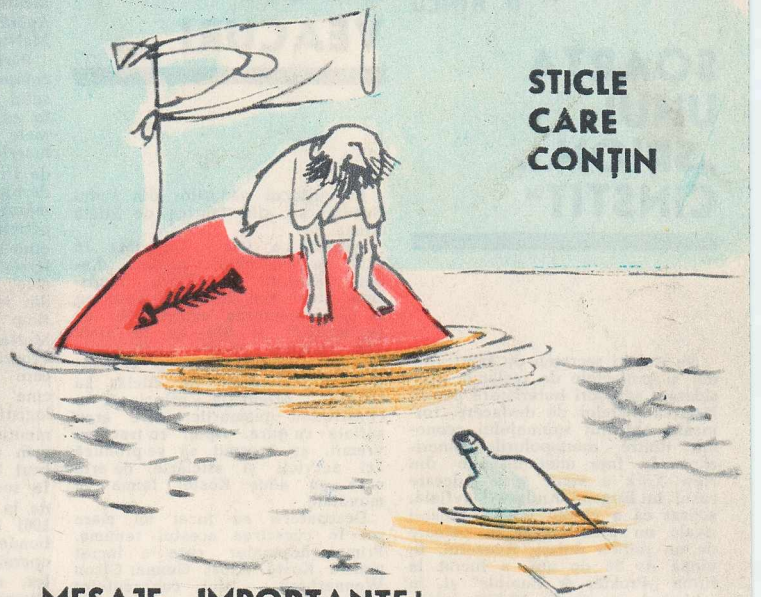
Berea tip Porter, de culoare brună, obținută din mai multe feluri de malț, are un extract ridicat în mustul inițial, un conținut bogat de hamei și alcool.

SÎNT STICLE CARE CONȚIN

...MINIATURI ARTISTICE

STICLE
CARE
CONȚIN

...MESAJE IMPORTANTE!

ȘI STICLE CARE CONȚIN

...SĂNĂTATEA DV.

Apele minerale: Borsec, Buziaș, Biborțeni, Bodoc, Harghita, Sîncrăieni-Ciuc, Lipova, Vilcele, Zizin și Covasna sînt indicate pentru masă.
Pentru tratarea bolilor de nutriție — stomac, ficat, intestine — vă recomandăm apele minerale medicinale: Slănic Moldova, Hebe, Malnaș și Căciulata.